

GA - 240

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

РУДОЛФ ЩАЙНЕР

ЕЗОТЕРИЧНО РАЗГЛЕЖДАНЕ

КАРМИЧЕСКИ ВРЪЗКИ

ТОМ II

ЧАСТ II

ЦИКЪЛ от 11 лекции
изнесени в Арнхайм, Торки, Лондон и Щутгарт
между 28. 1. и 27. 8. 1924 г.

превод от немски: ДИМО ДАСКАЛОВ

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – сканиран от копие

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

СТР.

Кармата в отделния човек и в развитието на човечеството.

7. СКАЗКА СЕДМА Лондон, 24 август 1924 г.....4

Виждането на Кармата беше една действителност на съзнанието за хората от миналите времена. Заглъхването на съзнанието за Кармата; *то преминава във формата на ученост, например в древен Египет*. Преминаване на астралното виждане в събуждането и заспиването. Чрез новата наука на посвещението човечеството отново може да се върне към изгубеното познание.

8. СКАЗКА ОСМА Лондон, 24 август 1924 г.....16

Трудности в изследването на Кармата. Байрон, Волтер, Сведенборг, Лоренс Олифант. Гений на Марс и гений на Меркурий. Космически разглеждания но волевия живот на човека.

9. СКАЗКА ДЕВЕТА Лондон, 27 август 1924 г.....30

Постепенното разгръщане на Християнството във връзка с Антропософското Движение. Тинтагел и ирландските мистерии. Християнството преди сливането на *Христос* на Земята: *Христос като герой на Слънцето - течението на Артус*. Християнско Християнство: *От Палестина чрез Тайната на Голгота обхващащо кръвта и сърцата на хората - течението на Граала*. Среща на двете течения в Европа. Течението на *Михаел*.

Значението на небесните тела, които заобикалят земята, за живота на хората.

10. СКАЗКА ДЕСЕТА Цюрих, 28 януари 1924 г.....48

Вратата на Слънцето и вратата на Луната. Праучителите на човека, които преди отделянето на Луната са живели на Земята, образуват на Луната един вид мирова колония. Те водят книга за миналото на човека. Преди да слезем на Земята преди раждането, ние минаваме през сферата на Луната и приемаме импулсите на тези Същества в нашето астрално тяло. На Слънцето не живеят никакви същества, които да са живели някога на Земята, а Същества на висшите йерархии, космическите първообрази на човека, които поставят в действие човешкото бъдеще. Кармически връзки от миналото действуват при срещата на хората върху душата и волята, докато чрез хора, които срещаме за първи път, ние обогатяваме общо нашето познание за света и за човека. Относно Коледното Тържество при Гьотеанума в 1923 година.

11. СКАЗКА ЕДИНАДЕСЕТА Щутгарт, 6 февруари 1924 г.....62

Луна и Слънце, двете врати в духовния свят. Лунното естество действувва от миналото, слънчевото естество действувва в бъдещето. Необходимостта на тялото и съдбата са свързани с лунното естество, свободата със слънчевото естество. Когато човекът не може да преобрази силите от околността на Земята, ражда се болест. Импулсът на Коледното Тържество трябва да се прояви като действителност на антропософския живот и на духовната жизненост.

СКАЗКА СЕДМА

Лондон, 24 август 1924 г.

Първо за мене е едно приятно удоволствие да благодаря най-сърдечно за любезните думи, които председателят на Английското Антропософско Дружество, господин Колисън, току що изказа. Можете да бъдете винаги убедени, че аз изпитвам дълбоко удоволствие да мога отново да бъда между Вас и да развия някои неща от нашата антропософска работа. В този момент ние можем да стоим с тази антропософска работа под две впечатления: *първо под онова впечатление, което е произведено чрез факта, че ние току що идваме от Торки, където можахме да живеем известно време в описанията от духовния свят, които стояха под знака охарактеризиран от мене вчера, че организираните две летни срещи, които изходиха от подтика на нашия приятел Дънлоп и на нашата приятелка госпожа Мери, че тези организирани срещи ни напомнят, бих могъл да кажа, за нещо близко окултно, че от цялата среда, в която се развива срещите, заобиколени от елементарно действащата природа, също от духовно-елементарно действащата природа, или поне в близост с тази природа, ние имахме също определен вътрешен импулсивен случай да стоим с това, което беше обяснено сред онези импулси, които са напълно свързани с местността.* Второто нещо е, че на мене ми се удаде за първи път възможността да говоря тук между Вас, обични приятели, след онова пълно със значение Коледно Тържество при Гьотеанума. Значението на това Коледно Тържество бе премислено и почувствувано тук във филиала на нашите английски приятели, за него бе говорено тук, защото то беше във Вашите намерения. Правилно е, обични приятели, че целият, пълният импулс на Коледното Тържество е разбран тук повече, татък по-малко - доколкото това може да се види, тъй като аз можах да говоря на много места за него - че то започва да се вживява в душите, но все още предизвиква известно озадачаване в сърцата на нашите обични антропософски приятели.

Този Коледен Импулс стана необходим чрез това, че развитието на Антропософското Общество, откакто то стана самостоятелно, откакто скъса предишната си външна връзка с Теософското Общество, не прие онази форма, която аз мислех, а именно в 1913 година, че трябва да приеме.

И след това от Антропософското Общество се развива някои неща, които не стояха в органическата, вътрешна жизнена сила на това, което представлява духовно Антропософското Движение. Всичко това аз обясних през време на Коледното Тържество, тук бих искал да спомена само за него. В известен смисъл представляваше една дързост да се стигне

през седмиците преди Коледното Тържество до решението, аз самият да поема председателството на Антропософското Общество, както то беше сега наново основано от Гьотеанума. Защото до сега беше така, че аз стоях само изцяло на задния план като учител сред Антропософското Движение и официално не приемах никаква служба. Трудно е, с всичко онова, което е възложено в духовния свят като задължение на учащия, с всички отговорности по отношение на духовния свят да се поеме външното администриране на Обществото тъкмо в нашето време, което има задача да администрира духовното благо, мъдростното благо на Антропософията. Обаче това трябваше да стане. Но това беше едно дръзновение дотолкова, доколкото бяха поставени естествено пред евентуалността да бъде изгубено чрез това също и нещо от онези духовни течения, които искат днес да се влеят от духовния свят в човешкия свят и приемането на които е задача на Антропософското Движение.

Сега мога обаче да кажа, че работата се разви по такъв начин, щото от Коледното Тържество насам не само не се получи едно задържане на откровенията от духовния свят, а напротив, духовния свят гледа с още по-голямо благоговение на това, което става чрез Антропософското Движение в Антропософското Общество, че от Коледното Тържество насам даровете от духовния свят станаха всъщност още по-изобилни. Така щото в това езотерично отношение ние можем да гледаме с пълно задоволство назад към Коледното Тържество.

Онова, което е казано с думите: *езотеричното значение на Антропософското Движение, това трябва да стане, обични приятели, все по-истинно и по-истинно, все по-действително и по-действително*. Течението, което минава през Антропософското Движение трябва да се оформи все по-езотерично и по-езотерично. Това ще бъде разбрано правилно само тогава, когато ще бъде разбрана напълно задачата, езотеричната задача на президиума при Гьотеанума, когато ще бъде разбрано онова, кое то аз мислех при Коледното Тържество, като казах, че той трябва да бъде един инициативен президиум, трябва да обхване задачите, които са поставени на Антропософското Движение от духовния свят, трябва да приеме тези задачи, да ги направлява в света, не трябва да бъде само един административен президиум.

Сега, обични приятели, ние видяхме, че сърцата приемат с още по-голяма възприемчивост езотеричното, което се разлива под формата на сказки при Гьотеанума от Коледното Тържество насам. И можем да се надяваме, че такъв ще бъде случаят също и в бъдеще, макар и може би нещата да стоят така, че поради консервативното чувство в Англия все още се забелязва едно леко течение, което показва, че хората биха предпочели да бъде запазено старото отношение, каквото то беше по-рано, без

включването на онова, което трябва да изхожда от Гьотеанума изцяло чрез волята на Антропософското Движение. Но в този консерватизъм постепенно ще се превърне може би в навик и нещо прогресивно. И трябва да се надяваме, че онова, което днес е може би тук, но не се забелязва още, въобще не се забелязва, ще премине, без да бъде забелязано и ще изчезне като навик, без хората да знаят, че то е тук. Аз зная, колко много се привързват хората към онова, което веднъж е получило гражданство. Обаче ние трябва да можем да повдигнем напълно нашите чувства, обични приятели, да ги издигнем до това, че Антропософското Движение е нещо ново въобще в сравнение с всичко друго в света и че е извънредно трудно това ново нещо да бъде развивано в старите форми. Естествено е, че на човека е трудно да намери новата форма за новото съдържание.

А сега, обични приятели, изхождайки от тук бих искал също да обърна вниманието върху факта, че всъщност Антропософското Движение, такова, каквото то иска да бъде изградено сега, да бъде изградено именно в неговите духовни течения, е един вид завръщане към онова, което първоначално беше в нашите намерения. В тези намерения не се криеше само това, което стана тогава, когато в Берлин бе основано Теософското Общество, когато през време на основаването на тази германска секция на Теософското Общество аз говорих в един цикъл от сказки, който носеше заглавието "Антропософия", така щото тогава през време на основаването на германската теософска секция наред с това основание стоеше Антропософското Движение; *но онова, което стана от наша страна сред Теософското Общество, не е било никога нещо друго освен Антропософско.*

И не само това съществуваше, а съществуваше също и това, че тогава аз имах силното намерение да внеса в Антропософското Движение езотерическото течение. Ето защо първата сказка, която аз държах тогава в рамките на това, което трябваше да бъде говорено в германската секция на Теософското Общество, носеше заглавието: "Практически упражнения върху кармата".

Обаче личностите, които тогава присъстваха при основаването, се уплашиха ужасно, когато чуха заглавието, и днес аз още бих могъл да опиша с пълна нагледност астралните вълни на трептенето и тресенето, което проявих старите господа, които тогава, израснали от теософското движение, чуха, че искам да говоря върху Кармата. И срещу мене бяха отправени думи като тези: *нима искате да погребете за един ден цялата работа извършена от нас в течения на десетилетия - тези хора вярваха, че са вършили работа в течение на десетилетия.* И проведени бяха постоянно частни заседания, на които искаха да ме накарат да разбера, че това не може да върви така. И тогава аз долових не само астрал-

ното и азово впечатление на вълните на треперенето и тресенето, а долових също замразяващото впечатление на астралната гъша кожа, която старите господа получиха.

Следователно тогава беше невъзможно да спазя програмата, защото това би било без перспектива. И така Теософското Движение в Германия навлезе в едно повече теоретическо русло, каквото беше положението въобще в Теософското Общество, и истински езотеричното трябваше да чака.

А това беше може би добре за него. Защото междувременно изтекоха обилно три пъти по седем години, през време на които някои неща можаха да се вживеят в безсъзнанието и подсъзнанието, някои неща, които не искаха да проникнат в съзнанието. И това наистина стана. И сега за началото на вживяването на Гьотеанумските Коледни Импулси можем да започнем това вживяване с разглеждането на окултните импулси на развитието на света, на Космоса и на човечеството в областта на Кармата. Задават се въпроси и на тези въпроси се отговаря, когато те могат да бъдат дадени днес от духовния свят, задават се въпроси относно Кармата на човечеството и относно индивидуалната Карма и т.н. и т.н. От това могат да се видят нагледно импулсите, които искат да се влеят, да се влеят с пълна сила от свръхсетивния свят в света на съвременното човечество.

Ето защо днес искаме да започнем също с едно съответно обяснение в тази насока, след като този увод бъде преведен.

Как Кармата е закотвена също и днес в отделния човек и в развитието на човечеството и как изхождайки от това може да се говори за отделните кармически факти, това ще може да застане пред нашата душа, ако първо направим един увод върху развитието на човешкото съзнание от състояния, в които хората имаха още в обикновения живот едно непосредствено елементарно възприятие за Кармата, до други състояния на това съзнание, до които хората стигнаха по-късно и в които те изгубиха непосредственото вникване в Кармата. Защото днес е така, че в съзнанието, което човекът има като будно съзнание, той не знае нищо за своята Карма. Светът, в който той живее от събуждането до заспиването, не му позволява да знае за своята Карма нещо непосредствено елементарно. Обаче човечеството не е живяло винаги в това състояние на съзнанието, което днес е така наречено нормално, а в минали времена, също и в следатлантското развитие, човечеството е живяло и във всекидневния живот в други състояния на съзнанието. Днес ние живеем с нормалното съзнание в три състояния на съзнанието, които аз често пъти съм охарактеризирал първо будното съзнание, второ сънуващото съзнание, в което пред съзнанието изплуват под формата на възпоменания все още от-

делни части на дневните преживявания, но в него проникват също и някои възприятия от духовния свят; *най-после третото състояние на съзнанието е това на пълен дълбок сън без сънуване, при което човешката душа се намира в пълна притъпеност, в тъмнина и съзнанието потъва така да се каже в безсъзнание.*

1. БУДНО СЪЗНАНИЕ
2. СЪНУВАЩО СЪЗНАНИЕ
3. СПЯЩО СЪЗНАНИЕ /СЪЗНАНИЕ НА ДЪЛБОК СЪН/.

Но не е било винаги така в човечеството. Имало е времена в човешкото развитие, когато всекидневното съзнание е протичало по свършено друг начин. И ако отидем далече, много далече в миналите времена, които са последвали непосредствено атлантската катастрофа, когато на Земята се явила сушата на онези места, където по-рано е било море, когато морето е възникнало там, където по-рано е била сушата, когато Земята трябваше да мине през един период на заледяване, което последва непосредствено старата атлантска катастрофа, в която загинаха обширни древни култури, когато следователно насочим поглед назад в онова време, което отстои на около 8 до 10 хиляди години от нашето време, ние намираме едно човечество, което имаше три други състояния на съзнанието. Онова човечество, което надживя старата атлантска катастрофа, имаше също три състояния на съзнанието, но тези състояния на съзнанието се различаваха съществено от настоящите. Това трезво всекидневно съзнание от събуждането до заспиването, каквото има днешният човек, при което той вижда всеки друг човек в ясни очертания, при което той вижда също и другите същества на природата и процеси в природата в резки очертания, това будно дневно състояние на съзнанието не е съществувало в онези времена; *а човекът е бил виждан без резки очертания простирайки се на всички страни в духовното, в ауричното и в това аурично е била виждана неговата душа.* Също и животните са били виждани с една мощна аура. В тяхната аура хората са виждали техните процеси, храносмилането, дишането. Виждали са, как растението с цветовете се простира в един вид облак, който постоянно е обвивал Земята. За това съзнанието всичко е било потопено в една постепенно угасваща астрална светлина. И ние можем да говорим вече за това, че това дневно състояние на съзнанието беше за онова древно човечество, съществуващо непосредствено след атлантската катастрофа, беше съзнание на едно постепенно угасващо астрално виждане на физическия свят. Казвам угасващо постепенно, т.е. постепенно изгубващо силата на своето светене, защото преди атлантската катастрофа това виждане в една астрална светлина е било много по-силно отколкото по-късно. Обаче на-

влизането в това състояние на съзнанието, онова пробуждане в това състояние на съзнанието - защо то това може да се сравни с едно събуждане, каквото е също и дневното събуждане - онова събуждане в това състояние на съзнанието на постепенно угасващото астрално виждане, това беше различно от излизането на днешния човек от състоянието на сън, при което първо пред душата стоят хаотичните сънища, преди човекът да навлезе в деня.

Когато тези хора на древните времена се събуждаха, това събуждане беше така, като че в съзнанието се вмъкваше не само един свят от сънища, а един свят на действителността, в който те са били потопени, за който също знаеха, че излизат от него и са имали там общение с духовни същества, с духовни същества на висшите йерархии, с духовни същества от елементарно естество. Това събуждане беше действително така, както е случаят, когато днес човек идва от едно място, където е изживял много неща, на друго място, където заобиколен от нови изживявания си спомня за всичко, което е изживял. Когато в онези древни времена човекът навлизаше в деня, той имаше новите дневни изживявания, но имаше и описания спомен: *аз съм бил на друго място, където обаче бях заедно с други същества, където не бях заедно непосредствено с физическите хора, които ме заобикалят иначе заедно с животните и растенията, но където бях заобиколен от обезпътнените човешки души, които живеят между смъртта и едно ново раждане, където бях заедно с други същества, които никога не живеят на Земята в някое въплъщение.*

След като тези древни хора напуснаха определен вид обитатели на Вселената, те се чувстваха поставени в един друг свят, в света на физическото изживяване между раждането и смъртта. Но те чувстваха също ясно спомена за духовния свят, за онзи свят, през който човекът минава между смъртта и едно ново раждане.

Можем да кажем: *тогава в постепенно угасващото астрално виждане проникваше виждането на духовния свят.*

Така щото всъщност това състояние на съзнанието, при което днешният човек се намира между чисто физическите същества, съвсем не е съществувало в онова далечно минало. Тогавашните хора чувстваха вече не само в един вид сънища, а в една истинска представа на действителността: *когато навлизаме в дневното съзнание ние виждаме дърветата и животните и планини и скали и облаци, но това е същият свят, в който живеят също онези духовни същества, онези човешки души, които не са въплътени на Земята, които живеят в духовния свят, с които ние живеем между смъртта и едно ново раждане.* И тогава тези хора получаваха действителната представа: *през време когато човекът се събуж-*

да, във всяко дърво, във всяка забележителна скала, в дълбините на планините и в облачните висини се движат тези същества, вмъкват се, потопяват се в отделните същества, в създанията на външната физическа природа.

Те отиваха в гората, виждаха едно особено дърво. Тогава знаеха: *тук в това дърво се е вмъкнало едно нощно същество, с което ние бяхме заедно.* И те виждаха ясно това, както днес посветеният може още да го вижда: *във физическите местности се вмъкват духовните същества като в техни домове.* Ето защо нищо чудно, че след това всички тези неща преминаваха в митовите и хората говореха за това, че има духове на дърветата, духове на изворите, духове на облаците, духове на планините. Те виждаха това, с което бяха през нощта, да се вмъкват в планините, във вълните, в облаците, в растенията, в дърветата.

Това беше душевното съмване, което в минали времена виждаше това вмъкване на духовния свят във физическия сетивен свят. За изпъкналите, възвишени духове хората казваха с пълно достойнство: *те имат своето място за почивка в тези местности през деня.* За по-малоценните елементарни същества, които в тяхната епоха на развитието живеят под равнището на хората, даже често пъти под равнището на животните, казваха: *те се скриват там в тези местности.* Така изразяваха те нещата шеговито. Обаче това, което от една страна изразяваха във възвишеното, от друга страна в безсилието, в шеговитостта, отговаряше точно на чувството, което те имаха по отношение на това душевно съмване.

А сега, обични приятели, представете си, че някой човек е бил в един такъв духовен свят в последната част на своя сън и сутрин изплува в съзнанието му това, което е преживял там; *било му е съвършено ясно, че е бил в този духовен свят едва при събуждането.* Защо това беше така? Защо едва при събуждането, когато духовете изчезваха, той виждаше този духовен-свръхсетивен свят, в който е живял между смъртта и едно ново раждане? То беше така, защото - през време когато съществуваше това състояние, следователно през време когато човекът се намираше в последната част на съня в това състояние на виждане на духовния свят - той живееше още в едно трето състояние на съзнанието. Той живееше в едно състояние на съзнанието, което отново поставяше пред душата един съвършено друг свят. А именно, когато през време на своето земно съществуване се намираше в сън и виждаше духовния свят, той виждаше в миналото в развитието на своята Карма.

Това трето състояние на съзнанието на хората, които живеяха непосредствено след атлантската катастрофа, беше виждането на Кармата. В онова време това виждане на Кармата беше за тях просто една действителност.

1. БУДНО СЪЗНАНИЕ: ПОСТЕПЕННО УГАСВАЩО АСТРАЛНО ВИЖДАНЕ.
2. СЪНУВАЩО СЪЗНАНИЕ: ВИЖДАНЕ НА ДУХОВНИЯ СВЯТ.
3. СЪННО СЪЗНАНИЕ: ВИЖДАНЕ НА КАРМАТА.

И както днес през денонощния живот се сменят трите състояния на съзнанието, така в далечното минало за човека се сменяха състоянията на постепенно угасващото астрално виждане, на виждането на духовния свят, на виждането на развитието на Кармата.

Да, обични приятели, положението е такова, че в тези древни времена виждането на Кармата е било просто една действителност на съзнанието за човека и затова с право можем да кажем: *някога в човечеството е имало един вид съзнание, чрез което хората просто са гледали действителността на Кармата.*

След това развитието е протекло по следния начин по-нататък: *първо този сън, това спящо състояние на съзнанието, което обаче тогава не е било никакъв сън, защото когато човекът е спял, той виждал своята карма следователно това виждане по отношение на кармата престанало да съществува.* То се затъмнява. И от фактическата Карма останала само изживяванията на посветените, които се подвизавали в мистериите. Това, което по-рано при хората беше виждано като една опитност за Кармата, става след това ученост. Следователно това, което беше една стара опитност, обични приятели, в по-късни времена се превръща в ученост. Защото то се затъмнява, затъпява се сред древното съзнание и на човечеството остана само виждането в духовния свят. Така е било по времето, което ни се описва като вавилонско или египетско. Така щото в това време, т.е. в хилядолетията, които са предхожда ли християнското развитие, хората живееха в едно съзнание на човечеството, за което виждането на свръх сетивния свят беше още нещо напълно естествено, при което обаче за Кармата само се учеше, нейната действителност беше едно учение. Ето защо понятно е, че именно в това време, което предхождаше християнското развитие, понеже още съществуваше едно силно съзнание за духовния свят, за света, в който човекът се намира между смъртта и едно ново раждане, и понеже съзнанието за Кармата беше постепенно угаснало и се затъпило, понятно е, че съзнанието за Кармата бе изгубено в общото човечество, изгубено бе напълно, понятно е, че това съзнание вече не съществуваше, когато започна християнското развитие и че тогава особено силно се подчертаваше връзката на човека с духовния свят, когато човекът беше обезпльтен. Ние долавяме това особено силно в онова, което срещаме като древен египетски възглед: *едно извънредно силно съзнание за духовния свят, едно пречистено, тънко съзнание за света, в който човекът влиза през вратата на смъртта,*

когато той става Озирис, но няма вече никакво съзнание за повтарящите се земни съществувания.

След това постепенно настъпи времето, което намери днес в развитието на човечеството своята връхна точка, което всъщност е днес свойствено на човечеството. Астралното виждане се е понижило до нашето еснафско-прозаично съзнание, което имаме в нормалния живот между събуждането и заспиването, когато виждаме само незначителната част от човека например, която е затворена в кожата като плът, кости и кръвоносни съдове, което така, както днешното дневно съзнание може да го вижда, е една незначителна част от човека. Съвсем понятно е, че въпреки това у мнозина се ражда стремежът да покрият тази незначителна част от човека с всякакви така наречени външни дрехи, за да представлява все пак нещо, докато в дълбините на подсъзнанието живее чувството, че все пак то е нещо незначително и принадлежи на светещото и сгриващо облекло на аурата, на астралната дреха, на съществото на Аза.

И когато хората почувствуваха за първи път този преход от виждането на човека с неговата аура към виждането на съвременния незначителен човек, те се стремяха да подражават в облеклото, как изглежда това, което е човешката аура. Така щото древните моди - ако мога да употребя тази дума - са в известно отношение копия на аурата на човека. За по-новите моди мога да Ви уверя, че те съвсем не са нещо подобно.

Съзнанието за свръхсетивния свят прие формата, която човекът изживява в хаотичните съновидения. А съзнанието за Кармата той го проспива напълно. Той би имал съзнанието за Кармата, ако онази част на съзнанието, която не е изпълнена със сънища между заспиването и събуждането, би проникнала внезапно в съзнанието. Тогава съзнанието за Кармата би се пробудило отново.

Така в течение на развитието на човечеството от времето, което аз охарактеризирах, в течение на около 10,000 години, стана промяната, която прави, щото човекът да не вижда духовното във физическия свят, защото ние не виждаме духовното не само поради това, че го проспиваме - че той не вижда духовното, преживява всъщност духовния свят само в неговите хаотични сънища и проспива Кармата.

Това е нещо, което в даден момент на развитието на човечеството стана необходимо за раждането на съзнанието за свободата, както аз често говоря за това. Но човечеството трябва отново да излезе от неговото настоящо състояние.

Можем да кажем, че онова, което е било едно естествено състояние на съзнанието в древните времена, обаче в една много съновидна форма - значението за свръхсетивния свят и за Кармата - постепенно се е затъмнило, затъпило се е, и това, което трябваше да бъде видимо за хората ка-

то свръхсетивен свят, стана след това учение на мистериите, а в по-новата материалистична епоха то се изгубва напълно. Обаче сред тази материалистична епоха трябва отново да се роди възможността, да изгрее възможността да бъдат построени мостовите както до съзнанието за свръхсетивния свят така и до съзнанието за Кармата.

С други думи казано това значи: *когато поставим пред нашия поглед картината, как с душевното зазоряване в прадревни времена онези духовни същества, в обществото на които се намираха хората от заспиването до събуждането, се вмъкваха в дърветата, в облаците, в планините и скалите, и след това през време на деня човекът можеше да се каже когато отиваше при едно такова дърво, при една такава скала, при един такъв извор: там вътре е омагьосано едно духовно същество, с което обаче аз бях заедно в моето сънно съзнание - тогава чрез приемането първо на по-новата наука на посвещението ние трябва да стигнем до там, че със съзнанието, което имаме през време на деня да можем от ново да виждаме чрез духовното познание най-различните духовни същества от всяка скала, от всяко дърво, от всеки облак, от всяка звезда, от Слънцето и от Луната.*

По този път трябва да тръгнем ние днес, да се подготвим за това, че също както за древните хора при тяхното събуждане от сън духовните същества, с които те са били заедно през нощта, се вмъкваха в дърветата, в скалите, така сега за по-новото човечество да излиза от дърветата, от изворите онова, което е скрито като духовни същества в дърветата и в изворите. И това може да бъде. Това може да бъде благодарение на факта, че човек просто се освободи от гледището на приетия предразсъдък, в който той се е вживял, в който днес и децата са въведени още при възпитанието, което им се дава в детските градини, като човек се освободи от пристрастието, че със здравия човешки ум не може да се взре в духовния свят. Когато идва посветеният и разказва нещата, които се намират в духовния свят, когато разказва за процесите, които стават в духовния свят и ако днес също човекът не може още да вижда тези духовни неща и духовни процеси с обикновеното съзнание: *когато си послужи със своя безпристрастен човешки ум, тогава този човешки ум може да бъде озарен чрез съобщението за духовния свят.* И този е днес при всички обстоятелства първата правилна стъпка за всеки човек.

Без съмнение за противното говоря много неща. Видите ли, след една сказка, която държах миналата година върху виждането на духовния свят, в един не съвсем незначителен вестник излезе един благоволителен разговор - нещо, което наистина може да се нарече "благоволително" и "почтено" в сравнение с буйната враждебност проявяван днес срещу Антропософията. В тази сказка аз обърнах вниманието върху факта, че

не е нужно човек да бъде непременно ясновиждащ, за да знае действително за духовния свят, а той може да разбере напълно нещата със своя здрав човешки ум, когато тези неща са разказани от ясновиждащия. Аз подчертах много силно това. И човекът, който с голямо благоволение излагаше нещата във вестника, написа следното изречение: *Рудолф Шайнер иска да прилага здравия човешки ум върху познанието на свръхсетивния свят*. Но докато този човешки ум остава здрав, така пишеше този човек, той не ще знае нищо за един свръхсетивен свят, и щом знае за един свръхсетивен свят, тогава положително този ум не е вече здрав.

Може би никога аз не съм чувал да се изказва с такава честна вътрешна откровеност това, което всъщност всеки, който днес изхождайки от "здравия човешки ум" отхвърля познанието на свръхсетивния свят и говори в общоприетия смисъл за границата на познанието, би трябвало да твърди, ако е честен, вътрешно честен; *защото човек или трябва да се откаже от днешния възглед, или трябва да твърди това; друго нещо не е вътрешно честно*.

Днешният посветен знае именно да каже абсолютно, как чрез познанието в съзнанието бива освободено едно духовно същество от всяка звезда, как други духовни същества биват освободени от растенията. Те застават пред посветения, когато той не остава при външното сетивно виждане. И всеки път, когато отива в природата, когато например вижда първо подобни на домашни духове елементарните същества да излизат от техните жилища в камъните, които елементарни същества се намират навсякъде, където природата започва да бъде малко стихийна - тогава, когато човек се запознава и се сприятелява с тези същества на стихии те, той скоро вижда зад тези елементарни същества, а именно зад елементарните същества на минералния свят, по-висши същества, които накрая водят нагоре до първата йерархия, до Серафимите, Херувимите и Престолите.

И когато се правят последователно и с постоянство упражненията, които аз дадох в книгата "Как се добиват познания за висшите светове", преведена на английски под заглавието "Посвещение", когато тези упражнения се правят с постоянство, с голяма вътрешна енергия, с пожертввателност и отдайност, тогава се получава вече всъщност така, че когато човек добие съответната вътрешна смелост, той стига първо до нещо такова, да вижда, че в особени минерални елементи във в планината, в някое парче камък са скрити цели светове от елементарни същества. Те излизат само така навън, измъкват се от всички страни, нарастват, стават големи и свидетелствуват, че са били всъщност само навити, поместени заедно в частите на елементарния свят. Това са същества първо сред ми-

нералната област на природата, там, където Земята идва в състоянието на опреснение, където тя се чувства така свежа, че има аромат на земя, че растенията също имат аромат на земя. Когато човек навлиза в този свят на елементарните същества, там е така, че тези елементарни същества могат да предизвикат у някого страх и боязън. И тези елементарни същества, които излизат по този начин от камъните, са надарени с невероятно остроумие. Когато джуджетата се освободят по този начин от природните факти и от природните предмети, човек трябва да има скромността да си каже: *ето ти стоиш тук, глупави човече, а колко умен е този свят на елементарните същества!* И понеже много хора не могат да кажат сериозно това, понеже тези хора не могат да кажат, че едно малко дете, което току що е родено, е много по-умно от онзи, който много е учил - когато гледаме това дете вътрешно - поради тази причина тези елементарни същества се изплъзват от погледа на хората. Ако обаче човек може да се задълбочи в тях, тогава се разширява така да се каже хоризонтът и това, което тези закачливи, шегуващи се с човека с тяхното остроумие и схватливост същества разкриват пред него като преден план, водещ в един заден план, който се простира чак до първата йерархия, до Серафимите, Херувимите и Престолите.

И когато човек изостря своето съзнание с това, което човечеството е научило именно чрез естествената наука през последното столетие, едва тогава с помощта на дадените упражнения той може да проникне в този свят на елементарните същества и от там в един по-висш свят. И ако чрез това общуване с природата, чрез изпълненото с любов потопяване в природата човек добие едно съзнание, което не е заразено от това, което днес е призната авторитативна наука, тогава той отново се издига постепенно в познанието на посвещението до онова познание, което човечеството е изгубило.

В заключение, който стига днес до там, от дърветата да застане срещу него духът на дървото, който за хората от древността се вмъкваше сутрин в душевното зазоряване в тези дървета, който вечер при душевното смрачаване отново изпъкваше от тях, такъв човек може тогава да пристъпи по съответния начин към съвременния човек и да вижда, как от този съвременен човек изпъкват навън неговите форми от минали земни съществувания с развитието на Кармата. Защото това вижда не се влива за човека в Кармата.

За минералния свят, където първо се явяват излизайки навън шегуващите се джуджета с тяхното остроумие, виждането отива до Серафимите, Херувимите и Престолите.

За растенията виждането отива до Ексузиаи, Динамис и Кириотетес.

За животните, когато човек вижда как от тях излизат техните духовни същества, виждането стига до Архаи, Архангели и Ангели.

За човека виждането стига до Кармата.

Зад явяващите се зад света Серафими, Херувими и Престоли и зад всички останали Същества на висшите йерархии, зад всички елементарни същества, които шокират човека от минералите с тяхното остроумие, които може би шокират или не шокират човека от растенията, зад това, което застава срещу човека от пустотата, което застава понякога с буйност, с огнен жар, но също и като нещо смразяващо от животните пред човека, зад всичко това, което се е явило като преден план, се явява след това поразяващото величествено явление на Кармата. Защото зад всички тайни на света се крие тайната на Кармата на човека.

И когато сме подготвили нашето чувство така по съответния начин, сега в следващите сказки, които ще мога да държа пред Вас тук на същото място, ще можем да преминем към разглеждането на отделни кармически факти.

СКАЗКА ОСМА

Лондон, 24 август 1924 г.

Ако прекараме погледа върху историческото развитие на човечеството, тогава в течение на времената се явяват събития след събития и в по-ново време хората са свикнали твърде много да разглеждат просто историческите явления, които се явяват, така, че в по-късните времена се търсят следствията на предшествуващите ги времена, даже в историята се говори за причини и следствия, както във външния физически свят се говори за причини и следствия.

Когато историческия живот се обгръща с поглед по този начин, хората трябва да си признаят, че почти всичко остава неизяснено. Вие не ще успеете например да изведете световната война като едно следствие от събитията от началото на 19-то столетие до 1914 година. Не ще успеете просто да изведете избухналата в края на 18-то столетие френска революция от това, което е било по-рано. Правят се различни исторически построения, но с тях не се стига много далече и накрая хората все пак чувствуват, че това са изкуствени исторически построения.

Онова, което става в историческия живот на хората, става ясно, обяснимо, когато разгледаме историческите личности, които играят важна роля във възникването на историческите събития, когато разгледаме тези личности по отношение на техните повтарящи се земни съществувания. И едва когато сме се занимавали известно време с това, да разгледаме Кармата на такива исторически личности в течение на повтарящите се земни съществувания, тогава усвояваме едно душевно настроение за

това, как стои въпросът със собствената Карма. Ето защо днес искаме да разгледаме историческата Карма, личности на историята, които са извършили това или онова, за което знаем, и след това да извлечем това познато от онова, което е било така да се каже записано в тяхната Карма от повтарянето на техния земен живот. Благодарение на това ще стигнем до възгледа, че нещата, които стават в една историческа епоха, са пренесени в нея от хората от минали епохи. И когато с цялата сериозност поставим пред нашия поглед точно и конкретно онова, което често пъти се разглежда само теоретически по отношение на Кармата и на повтарящите се земни съществувания, ние ще си кажем: *всички ние, които седим тук, сме били често пъти на Земята и носим в настоящия земен живот резултатите от минали земни съществувания.*

Едва когато вземем напълно сериозно това, ние ще можем да кажем, че познаваме този възглед за Кармата. Обаче ние можем да се поучим от възгледа на Кармата, само тогава, когато това, което приемаме като идеи върху Кармата, го оформим като един велик въпрос за историческия живот. Тогава вече не ще си казваме: *това, което е станало в 1914 година, е следствие на това, което е станало в 1910 година, че то е следствие на онова, което е станало в 1900 година* и т.н. А тогава ние ще се стремим да разберем, как личностите, които се явяват в човешкия живот, сами пренасят от минали епохи в по-късни епохи това, за което става дума. И само по този начин може да се роди едно истинско разглеждане на историята, когато виждаме задните основи на човешките съдби по отношение на предните планове на събитията, които срещаме външно в историята.

Историята ни предлага толкова много загадъчни неща! Обаче някои загадъчни неща се изясняват, когато търсим едно такова обяснение, каквото току що изказах.

Видите ли, обични приятели, често пъти в историята се явяват личности, бихме могли да кажем като метеори. Ние се чудим на това, че те се явяват в определено време. Ако проверим тяхното възпитание, ние не можем да обясним тяхното възпитание, защо те се явяват по този начин. Ако проверим тяхната епоха, също не можем да обясним, защо те се явяват по този начин. Едва кармическите връзки ни дават истинските обяснения.

Искам да обърна вниманието върху отделни такива личности, при които на драго сърце се поставят два вида въпроси, когато това са личности, които стоят близо до нашия настоящ живот, т.е., когато те не са живели в далечни минали времена. Тогава на драго сърце се пита: *Как е изглеждало в техния минал земен живот? Какво са донесли те от този минал*

земен живот, благодарение на което са станали такива, каквито са станали?

И когато отново имаме работа с личности от миналото, които са действували в далечни минали времена на историческото развитие, ние на драго сърце бихме искали да знаем, кога те са се явили отново, като какви са се явили те отново. Когато именно един минал исторически живот е направил съответната личност знаменита, ние се питаме: *като какви са дошли те отново на земята?* Ние искаме да имаме по отношение на този техен исторически земен живот други; *може би това е отново един исторически или друг някой знаменит земен живот - но ние бихме искали именно да се запознаем с връзките на тези земни съществувания.*

Но такива връзки могат действително да бъдат много трудно изследвани, и за това бих искал първо да Ви дам едно понятие за начина, по който трябва да насочим погледа върху целия човек, когато искаме да изследваме кармически връзки, а не само върху това, което е особено изразително, особено характерно при дадената личност.

Бих искал да приведа първо един пример, който отначало ще изглежда привидно личен. Като ученик имах един *учител по геометрия*, когото много обичах. За него не беше трудно да бъде обичан от мене, защото то в моите момчешки години аз обичах извънредно много геометрията. Обаче учителят имаше в себе си действително нещо твърде, твърде особено. Той имаше една специфична дарба в геометрията, която омагьосваше, въпреки че върху хора, които не могат да приемат дълбоки впечатления от други хора, той лесно правеше едно сухо, прозаично впечатление. Но въпреки че беше сух и прозаичен, все пак чрез въздействието, което излизаше от него, човек можеше да бъде засегнат, наистина нелирично, обаче извънредно художествено.

Аз изпитвах нужда постоянно да проникна зад тайната на личността на този учител. И тогава се опитах да приложа онези средства на окултното изследване, които могат да доведат до целта в такива неща.

Оттатък в Торки аз вече говорих за това и тук бих искал само да повторя, че, когато човек напредне в развитието на окултните сили на душата, както аз описах това също и тук в кръжочната сказка преди една година* /**Виж: Човека като образ на духовните същества на Земята, Лондон, 2 септември 1923 година/*, и стигне до празното съзнание, когато след това празното съзнание се изпълва с това, което звучи от духовния свят, и когато приложи после такива неща, каквито описах днес преди обед, той може вече да стигне до там, да има интуиции, които са съвсем точни както една математическа истина и които от определени явления в настоящия живот на един човек сочат към миналия земен живот.

Благодарение на геометричните намерения, бих могъл да кажа, благодарение на начина, по който учителят третираше геометрията, у мене можа да се събуди голям интерес за този учител. И този интерес остана в мене и личността продължи да стои през мене и тогава, когато тя почина в напреднала възраст. След като напуснах училището, където преподаваше този учител, съдбата ми се разви така, че аз не можах вече да се срещна с него. Обаче духом, като действителност, тази личност стоеше пред мене до нейната смърт - и особено ясно след нейната смърт - с всички подробности на нейната работа и действие.

На мене ми се даде възможност да получа от настоящия живот на тази личност интуицията за нейния минал или за нейния меродавен минал земен живот, даде ми се възможност да получа тази интуиция от факта, че тази личност имаше един изкривен крак, единият и крак беше по-къс от другия, следователно тя ходеше с един по-къс крак.

Когато помислим, че при преминаването от един земен живот в другия онова, което в предишния живот е било организъм на главата, се превръща в организъм на краката, а това, което по-рано е било организъм на краката, организъм на крайниците, се превръща в организъм на главата - Вие знаете това от моите минали сказки - тогава ще разберем вече, че такава една външна проява в тялото може да има определено значение в живота на човека, тъй като този живот обхваща повтарящи се земни съществувания. От този изкривен крак аз можах да проследя в миналото личността на този учител. И въпреки че тя стои - бих могъл да кажа - в този живот като една незначителна личност - обаче като една личност, която в кръга, в който действуваше, можа да направи много силно впечатление върху мене и върху други имаше извънредно силно влияние също и върху живота на много хора - аз можах да проследя, как разглеждането на тази личност доведе в същата област на историческото развитие, където трябва да търсим и *лорд Байрон*.

Лорд Байрон също имаше един изкривен крак. И тези особености - привидно външно - обаче това, което в един живот и външно телесно, в един друг живот то е духовно-душевно - тези особености ме доведоха до там, да позная, че и двете личности, които сега не живееха в същия земен живот - моят учител по геометрия с кривия крак живееше по-късно от Байрон с кривия крак - са били свързани една с друга в един минал земен живот. Следователно тези двамата: *единият като гениален поет, другият като гениален геометрик, единият издигнал се до голяма знаменитост, другият правец само интимно впечатление върху отделни хора, но впечатление, което определяше съдбата на някои хора, тези двамата значи са стояли един до друг в техния минал земен живот през Средновековието*. И двамата те бяха чули за легендата относно

Паладиума, който някога е бил скъпоценност, съкровище на Троя, свещеното съкровище, което след това Еней пренесе в Италия, и Рим го считаше като едно съкровище, от което е зависило неговото щастие. По-късно императорът Константин го пренесе в Константинопол. Отново се вярваше, че щастieto, което беше свързано исторически с Константинопол, за висеше от този Паладиум. И легендата разказва по-нататък, гледайки пророчески в бъдещето: *който добие този Паладиум, той ще има в бъдеще световното господство.*

Тук няма никакъв повод да се впускам върху истинността и съдържанието на тази легенда. Искам само да кажа, че тези двама човеци, които в Средновековието бяха изпълтени в Русия, предприеха с ентузиазъм едно пътешествие за Константинопол с цел да добият този Паладиум, обаче не успяха да сторят това, но запазиха ентузиазма в сърцата си.

И сега можеше действително да се види, как Байрон искаше да вземе Паладиума по друг начин като участник в борбата на гръцкия народ за освобождение. И когато изпитахме живота на Лорд Байрон, ние ще открием, колко много неща при тази гениална поетическа личност зависеха от това, че тя е изпитала една такава ентузиазирана подбуда в един минал живот.

И отново, когато насоча поглед назад върху моя учител по геометрия, въпреки скромните качества, които той имаше, на мене ми става ясно, че очарователните, симпатичните качества, които можеше да развие, той ги дължеше на това предприятие от неговия минал земен живот, въпреки че играеше второстепенна роля в него. Ако той би участвувал напълно както Лорд Байрон в това предприятие за отнемане на Паладиума, тогава в своя следващ живот той би бил съвременник на Лорд Байрон.

Аз привеждам този пример, че трябва да насочваме поглед върху целия човек, например също и върху неговите телесни недостатъци, когато искаме да изследваме кармически връзки. Когато откриваме, че някоя личност има един изпъкващ духовен белег в определен земен живот, че е бил един велик художник да речем, тогава от това не трябва да заключим по един абстрактен начин, че и в неговия минал живот той също е бил велик художник. Това, което се явява на повърхността на душата, са само вълните, които са изтъкани от Кармата. Кармата протича много подълбоко и има работа с тялото, душата и духа на човека. Ние трябва да имаме поглед за цялостния земен живот.

Понякога при тези особености на човешкия живот ние можем да бъдем доведени до кармически връзки чрез начина, по който някой движи своите пръсти, и то много повече, отколкото биха ни довели иначе неговите меридавни възможности за действие в живота. Аз вече имах веднъж опитността, да бъда доведен до интимните кармически връзки на една

личност чрез нещо второстепенно. При тази личност, която често трябва да преподава като професор в университета, на мене ми направи дълбоко впечатление фактът, че всеки път, преди да започне своята лекция, тя изваждаше носната си кърпа от джоба и си избърсваше носа. Този човек никога не започваше своята лекция по друг начин, това беше една дълбоко вкоренена в него особеност. В значителното впечатление, което получих от това, аз можах да намеря една интуиция, за да стигна в миналото до важни неща, до пълни със значение неща в миналия живот на тази личност. Ние трябва да намерим знаци, знаци, нещо у човека, което често пъти означава важни неща: *тогава можем да проникнем в минали земни съществувания.*

Сега, след като поставих пред Вашите души това, бих искал да обърна вниманието върху факта, колко интересен става от историческа гледна точка въпросът за Кармата. Вземете само отделни конкретни случаи.

Вземете например случая: *през 18-то столетие се яви по един съвсем странен начин Сведенборг.* Миналата година в Пемнемавър аз говорих върху духовната особеност на Сведенборг от една свършено друга гледна точка, но тогава не засегнах неговата Карма.

Сведенборг е една чудна личност. Той надхвърля вече 40-на възраст и до тази възраст е един извънредно голям, знаменит учен, толкова знаменит, че написва много чисто научни трудове, които учените много ценят; *толкова знаменит, че и сега още шведската академия на науките се занимава с това, да издаде многото томове, които още не са били издадени, които са останали като наследство - чисто научни трудове.* С издаването на тези много точни научни трудове се занимава например Арениус, и трябва вече да кажем, че в тези трудове се намира нещо до най-висока степен недуховно, щом Арениус се интересува от тях! *Следователно до неговата 40-та година никой не можеше да каже за Сведенборг, че той би имал нещо духовно в своите познания.* След това той внезапно започва - както казват учените - да става побъркан, започва внезапно да дава големи, обширни описания на духовния свят, както той го виждал. Това се явява като нещо свършено ново, като една комета в този живот на Сведенборг. Ние се питаме: *какъв ще е бил неговият минал земен живот, за да може да се случи нещо подобно в настоящия земен живот?*

И отново имаме една личност като *Волтер* - сега искам да приведа отделни примери, които могат да ни поставят въпроси - Волтер, който се явява, бих могъл да кажа, като една съвсем несравнима личност. Ние съвсем не знаем отначало, как този отчасти подиграващ се, отчасти намазан набожно с всички мазилки на живота човек израства от своята епоха и добива толкова огромно влияние върху тази епоха.

И колко иронично действа тук съдбата! Този Волтер упражнява толкова голямо влияние върху краля на Прусия, чрез тази връзка на Волтер с краля на Прусия стават такива важни неща в съдбата на европейския духовен живот! За нас възниква въпроса: *какво по-дълбоко се крие всъщност тук в задните основи на историческото развитие?*

И можем да посочим още един друг случай, именно в днешно време, когато от задните основи на съществуването отново се показва нещо твърде агресивно: *да разгледаме една такава личност, като тази на починалия в 16-то столетие Игнациус де Лоайола, основателят на обществото на Исуса, на ордена на йезуитите.*

Когато вземем забележителната съдба на ордена на Йезуитите, ние трябва да зададем въпроса: *по какъв начин е живял, и ако отново и дошъл на земята, по какъв начин живее по-нататък в историческото развитие Игнациус де Лоайола, след като на земния живот е минал през вратата на смъртта?*

Тук имате такива въпроси, които, когато се отговори на тях, са несъмнено в състояние да осветлят историческите основи на някои неща, които са станали.

Например интуитивният поглед ме доведе в миналото до една душа, която е получила своето образование в училищата от северна Африка през времето, което скоро е последвало след Августина, получила е своето образование в тези училища също както самия Августин. Тази личност, за която говоря като принадлежаща приблизително на 5-то столетие на християнското летоброене, можа да посещава в Африка онези училища, които беше посещавал също и свети Августин, и там тя се запозна с всичко онова, което беше възникнало от науката на манихеите, от това, което произхождаше от дълбоко източна, но изменена в по-късни времена мъдрост. По-нататък в своето житейско странствуване тази личност премина отсам в Испания, прие там в себе си онова, което бихме могли да наречем ранно кабалистично учение, кабалистично учение, чрез което човек обгръща с поглед велики връзки в мировия ред. Така щото в Африка, в Испания тази личност можа да бъде надарена с извънредно широк поглед, но в същото време с едно познание, което отчасти се намираще вече в упадък, отчасти в разцвет, което задълбочи в известно отношение душата и в същото време я остави в неясност.

След като тази личност мина през вратата на смъртта, тя предприе първо пътувания и стигна чрез въздействието на нейната Карма на едно място между смъртта и едно ново раждане в допир с един особен гений, с едно особено духовно същество, което принадлежеше на света на Марс.

Видите ли, работата стои така, че през времето между смъртта и едно ново раждане човекът изгражда заедно с други човешки души, с които е

свързан кармически, своята следваща Карма, която свързва със себе си в следващите земни съществувания, той изгражда духовно своята бъдеща Карма. Но в изграждането на тази Карма вземат участие не само други човешки души, а също и същества на различните духовни йерархии, които получават задачи именно чрез това, което съответната душа донася със себе си от своите минали съществувания. И така тази душа, за която говоря тук, благодарение на това, което тя беше вършила, мислила и чувствувала в минали земни съществувания, а именно в онзи земен живот, който беше меродавен, който аз току що описах скицирайки го, благодарение също на това, което тя беше приела в себе си в този минал земен живот, беше доведена при кармическото изграждане на нейния следващ живот в близост до едно духовно същество, което принадлежеше на световите на Марс. Там тя получи едно силно агресивно чувство, но от друга страна също извънредно голяма езикова сръчност, защото всичко, което се влива някога в един език, то бива подготвено от Космоса чрез съществата на Марс и вложено в Кармата на хората. Това, което се явява като езикова сръчност, като езиково изкуство в Кармата на човека, произхожда винаги от това, че според нейните кармически изживявания съответната личност идва в близост до същества на Марс. Тази личност, за която говорих, тази индивидуалност, която сега беше стигнала в близост до едно особено същество на Марс - което същество на Марс започна да ме интересува до най-висока степен - тази индивидуалност се прероди след това отново в 19-то столетие в лицето на *Волтер*. Така щото Волтер носеше в себе си всичко това, което Ви описах за северно африканските, за испанските хора, носеше го в себе си от един минал земен живот, но преработено така, че образуването на Кармата беше станало чрез помощта на това същество на Марс, на този особен марсов дух.

Когато вземете голямата езикова сръчност на Волтер, когато вземете неговата неустойчивост в много неща, когато вземете не толкова много съдържанието на това, което той е написал, а напротив цялото държани и хабитуса на неговата дейност, Вие ще намерите част по част разбираемо, защо Волтер стана такъв под въздействието, които аз Ви описах като неговите кармически влияния. И когато виждаме сега, как Волтер преминава от своя минал земен живот в настоящия със своето агресивно чувство, със своята езикова сръчност, със своята склонност да се подиграва върху много неща, с неговата отчасти прикрита неискреност, но отново с голям ентузиазъм за широката истина, когато вземем това от една страна в отношение с минали земни съществувания, и го довеждаме от друга страна във връзка с това същество на Марс, тогава започва да ни интересува както самият Волтер, а още повече от окултна гледна точка това същество на Марс.

Да проследя това същество на Марс, това беше за мене една определена задача в определено време. И чрез това същество на Марс бе осветлено отново следното, което съставлява земни събития. В историята наше то внимание е привлечено от странната фигура на Игнациус де Лоайола, основателят на Обществото на Исус: *Игнациус де Лоайола, който отначало е бил военен, след това е хвърлен на легло от една тежка болест и през време на тази тежка болест прави всякакви психически упражнения, чрез които се изпълва с вътрешна духовна сила, може да си постави задачата да спаси старото католическо християнство срещу разпространяващите се евангелиски стремежи.* Този Игнациус де Лоайола, който успява да основе в самия себе си ордена на Йезуитите с помощта на онези сили, които имаше благодарение на своя ранен крак - и това е интересното - който пренася по най-силен начин окултни упражнения на волята в практическия религиозен живот, който всъщност - независимо от това, какво становище можем да заемем, за това не става въпрос - но който иска по особен величествен начин да защитава делото на Исуса по един чисто материален начин чрез упражнения на волята, иска да защитава по този начин делото на Исуса на Земята и основава този орден на Йезуитите.

Който се задълбочава в живота на Игнациус де Лоайола, стига вече до там да се удивлява по определен начин на този забележителен живот. И когато проследим въпроса именно с интуитивно-окултния поглед, ние стигаме до нещо важно.

Чрез Игнациус де Лоайола се роди този орден на Йезуитите, който допринесе най-много за потъване на Християнството в земно-материалния живот, но го направи да потъне с мощна духовна сила. Този орден на Йезуитите има едно правило, което отблъсква напълно моралния човек, което обаче в много отношения означава най-големите от неговите въздействия. Освен обикновените калугерски обети орденът на Йезуитите има освен упражненията, освен всичко онова, през което трябва да минат развиващите се йезуити, за да станат въобще свещеници, също още една правило, съгласно което той се подчинява безусловно на заповедта на римския папа. Каквото и да изисква римският папа, в йезуитския орден не се питат какво трябва да мислят по-нататък върху това: *то се изпълнява, защото йезуитите са убедени, че чрез римския папа се проявяват по-висши неща и по отношение на Рим трябва да изпълняват заповедта на тази висша власт.* Макар и това да е нещо съмнително, то показва едно себеотрицание, което съществува в царуването на йезуитизма, което обаче отново означава едно извънредно голямо укрепване на силата, защото всичко, което човек върши по този начин, като го върши с извънредно голямо напрежение на силите и с извънредна интензивност

в служба на нещо, върши го не от емоция, то дава една могъща сила. Тази сила се движи така да се каже в ниския облак на материалното, но тя е една духовна сила. Това е нещо твърде особено.

И сега, когато проследим тези странни, биещи на очи, величествени явления, ние стигаме до откритието, че същият този марсов дух, за който Ви говорих, който стои на основата на Волтеровия живот, че същият този дух е онзи, който упражнявайки свръхсетивни влияния придружава Игнациус де Лоайола от момента, кога то Игнациус де Лоайола е минал през вратата на смъртта. Игнациус де Лоайола е стоял винаги под влиянието на този марсов дух.

Непосредствено след като Игнациус де Лоайола мина през вратата на смъртта, положението при него беше свършено различно от това при другите хора. Когато непосредствено след смъртта другите хора отлагат след малко дни тяхното етерно тяло, те имат един кратък обзор върху техния земен живот, преди да започнат своя път през света на душите - /астралния свят/. Игнациус де Лоайола имаше един дълъг обзор. Именно благодарение на този особен род упражнения, които бяха залегнали в душата на Игнациус де Лоайола, се роди една особена силна връзка с марсовия дух, защото между този марсов дух и това, което стана в душата на този болен военен, който беше хвърлен на легло чрез заболяването на крака и от военен човек стана такъв, който не можеше да използва своя крак, между марсовия дух и това, което ставаше в душата на Игнациус де Лоайола един вид активност, съществуваше един вид родство, едно привличащо родство.

Всичко това имаше извънредно силно влияние и когато насочим погледа върху целия човек, ние виждаме това, разбираме го. И това доведе този Игнациус де Лоайола във връзка с този марсов дух, с който аз се запознах обаче по другия път. И това, което се образува тук чрез тази връзка, то направи възможно, щото сега за Игнациус де Лоайола това пълно със значение ретроспективно виждане на изминалия земен живот да не престане никак, докато за другите хора то трае само няколко дни след смъртта; *това - ретроспективно виждане не престана да съществува*. В това ретроспективно виждане на своя земен живот остана Игнациус де Лоайола и можа да приеме върху себе си една ретроспективна виждаща връзка за всички онези, които го последваха в орденa на Йезуитите. Той остана свързан със своя орден в ретроспективното гледане на своя собствен земен живот.

В това ретроспективно виждане на самия Игнациус де Лоайола се развиха силите, които задържаха в съществуване орденa, тези сили, които бяха именно толкова аномални, че те обуславяха също аномалните съдби на орденa на Йезуитите: *да се подчинява така безусловно послушно*

на папата, въпреки че папата разтури ордена, въпреки също многото преследвания! Но също и това, което самите йезуити произведоха в света, всичко това беше произведено чрез тази особена връзка, която аз описах.

Но този пример показва още нещо друго, нещо, което разпространява искряща светлина върху определени исторически връзки. Видите ли, след като Игнациус де Лоайола живя, той остана винаги всъщност близо до Земята, защото човек се намира близо до Земята, когато има това ретроспективно виждане. Когато това ретроспективно виждане се разпростира, то не може все пак да се разпростре върху много столетия, защото всъщност разпространявайки върху дълги периоди, то е нещо анормално - но в мировата връзка винаги се явяват анормални неща. И така след като мина през вратата на смъртта Игнациус де Лоайола се прероди относително скоро след това в лицето на *Емануел Сведенборг*.

Това е нещо извънредно фрапиращо но същевременно извънредно появяващо. Защото вземете искрящата историческа светлина, която се разпространява тук: *орденът на йезуитите продължи да съществува по-нататък; обаче този, който го беше подържал до определен момент, беше станал свършено друг, той се яви като индивидуалност на Емануел Сведенборг, така щото чрез одухотворението на Емануел Сведенборг ордена на йезуитите е ръководен чрез свършено други импулси, различни от тези на неговия първи основател*. Ние виждаме именно в историческото развитие основателите на нещо, онези личности, които са били дълбоко свързани с нещо, когато проследим протичането на Кармата, ние ги виждаме, как те се отделят от тези движения и ги предават на свършено други сили. Така щото научаваме: *няма никакъв исторически смисъл да говорим за днешния орден на йезуитите така, че да го приписваме на Игнациус де Лоайола*. Официалната история прави това. Обаче вътрешното познание не може да прави това, защото ние виждаме, как индивидуалностите се отделят от техните движения.

Така някои исторически явления се приписват според външното протичане на този или онзи основател; *обаче когато познаем по-късния земен живот на основателя, ние знаем, че той отдавна са е отделил от явлениято, което е основал исторически, тогава, както изложихме, цялата история изгубва своя смисъл за много неща, когато искаме да намерим истинските окултни факти, които стоят зад тези явления в кармическото развитие*. Това е едното.

Другото е следното: *сега душата на Игнациус де Лоайола, на Сведенборг, влезе в един организъм, който постигна здравето на своята глава, извънредно крепко здраве на главата благодарение на факта, че в миналия живот като Игнациус де Лоайола този последният е имал болен*

крак. И така тази душа, която беше останала постоянно в близост до Земята, тази душа не можа да влезе напълно в земното тяло, което и бе дадено в лицето на Емануел Сведенборг, не може да се потопи напълно в това тяло. Тялото остана така, че до неговите 40 години Емануел Сведенборг имаше една извънредно здраво тяло, с един здрав мозък, едно извънредно здраво етерно тяло със здрава организация, едно здраво астрално тяло, обаче като разви в тези свои организми най-високата ученост на неговото време, той стигна едва в неговата 40-та година, след развитието на Аза, когато навлезе в развитие то на Духовното Себе, той стигна едва тогава под едно влияние, което беше само малко изтласкано на заден план: *през първите 40 години на Сведенборг; след това той попадна под влиянието на същия онзи марсов дух, за който аз вече говорих.* И този марсов дух говори сега с всичко, кое то той знае за вселената. Защото той беше сега този, който говореше чрез Емануел Сведенборг.

И така се явява блестящият, величествен, гениален описател на царството на духа - макар и в образи, които будят съмнение - в Емануел Сведенборг, като великата духовна воля на Игнациус де Лоайола се преобрази по този начин.

Винаги е така: *ако проследим конкретните връзки, от това се получава по правило нещо фрапиращо.* Онова, което много често се мъдрува върху повтарящите се земни съществувания, то е нещо "измъдрувано". Когато нещата бъдат изследвани действително точно, получава се често пъти нещо извънредно фрапиращо; *защото това, което продължава да се движи напред като кармическо развитие от един земен живот в друг земен живот, то е всъщност дълбоко, дълбоко скрито под всичко онова, което човек изживява между раждането и смъртта.*

Исках да Ви приведа този пример с една личност, която може да бъде добре позната, за да видите, колко скрито може да бъде онова, което продължава да тече по-нататък кармически от един земен живот в друг земен живот. Когато изследваме тази скрита страна на живота, едва тогава получаваме всъщност действителните обяснения.

Разгледайте живота на Емануел Сведенборг и Вие навсякъде ще откриете обяснение над обяснение, когато познавате връзките, за които Ви говорих.

В началото на това столетие аз бях много пъти в Лондон. При едно от моите пребивавания тук получих известно ориентиране, отначало външно литературно, върху една извънредна важна личност. И тогава през време на моите идвания в Лондон при пътуванията имаше по-продължително междинни времена, отколкото то е случаят сега, аз помолих да ми се дадат от Теософската Библиотека книгите, които са написани от тази личност: от *Лоренс Олифант.*

Лоренс Олифант е една извънредно интересна личност, една личност, която веднага ни се явява като много важна, когато изучаваме нейните книги. Книгите, които третират върху аналогичното в различните религии, върху духовните религии и т.н., всички тези книги свидетелствуват за едно дълбоко познаване от страна на Лоренс Олифант на връзката на човека с неговите различни процеси, в телесните и в душевните процеси, с тайните на вселената. И когато четем съчиненията на Лоренс Олифант ние получаваме всъщност впечатлението: *тук е описан човекът в неговия земен живот изхождайки от дълбоки космически инстинкти.* И отново, процесите на човешкия живот, които са свързани с раждането, със зародишния живот, с неговия произход и т.н., са така описани, че в светлината, в която се явяват при Лоренс Олифант, те показват, как като микрокосмос човекът се корени чудесно в Макрокосмоса.

Но изучаването на Олифант скоро ме доведе до там, образът на починалия Лоренс Олифант да застане пред мене, обаче много по-малко в такава форма да ми се струва, че имам работа с индивидуалността, както тя живее сега след смъртта; *напротив тя изникна пред мене от оживяването, от одухотворението на това, което се съдържа в тези, бих могъл да кажа, космическо-физиологични, космическо-анатомически съчинения, изникна един не веднага ясен образ, който стоеше пред мене при различни случаи.* Аз можах да направя окултни изследвания в тази или онази област: *този образ, който не можех освен да поставя във връзка с това, което беше възникнало за мене от четенето на Лоренс Олифант, този образ застава често пред мене; той беше пред мене, стоеше пред мене.* Отначало аз често пъти не можех да си дам сметка, какво искаше този образ, какво означават неговите прояви. Обаче от целия начин, по който този образ се проявяваше, за който аз точно знаех, че това е индивидуалността на Лоренс Олифант, се показва, че този образ е имал един дълъг живот във времето между смъртта и едно ново раждане, т.е. именно раждането на Лоренс Олифант, вероятно прекъснат само веднъж чрез един земен живот, който обаче е бил много важен за другия свят. Така щото в тази личност Лоренс Олифант можеше да се крие много нещо. Накратко казано, това явяване на образа на Лоренс Олифант винаги сочеше към един важен кармически въпрос.

Но при кармическите изследвания се беше явило едно такова духовно същество, което участва в изработването на човешката Карма, каквото беше това, за което Ви говорих по случай разглеждането на Волтер и на Игнациус де Лоайола, същество, което се явяваше като гений на Марс, като дух на Марс. С такива гении, с такива духове ние можем да се запознаем по различен начин. Те са налице тогава именно, когато става въпрос да проведем изследвания, които са насочени към целта да про-

учим онова, което е дадено на човека физически в земния свят, да го проучим духовно.

Аз винаги съм бил близо до това. Самата моя книга "Философия на свободата", която на английски е преведена под заглавието "Философия на духовната дейност", води в космически разглеждания на човешкия волев живот. Такива неща са били винаги близки за мене. И въпросите, които сега стоят в областта на задачите на Антропософското Движение, водят до кармически изследвания, макар и да не се изчерпват в това, макар и това може да бъде само една част. И отново, винаги кармически изследвания водят до такива Същества, каквито е този дух на Марс, за който Ви говорих. Ние срещаме обаче такива духовни същества също и тогава, когато предприемаме такива изследвания, за които споменах, че те ще излязат в книгата, която е изработена от д-р Ита Вегман заедно с мене в областта на медицината, която сега е напечатана в нейната първа част. Когато търсим по този начин природопознанието на посвещението, ние стигаме по подобен начин до духове на Меркурий, които застават срещу нас поради това, че духовете на Меркурий играят една особена роля в Кармата на хората. Когато човекът минава през живота между смъртта и едно ново раждане, първо той бива пречистен под влиянието на лунните Същества по отношение на неговите морални качества. Чрез духовете на Меркурий неговите болести биват превърнати в духовни качества. Така щото онова, което човекът прекарва в живота като болести, той го получава преобразено от духовете на Меркурий като духовни енергии, като духовни качества. Това е една извънредно важна връзка.

Обаче тази връзка води тогава по-нататък, именно към страната, която е свързана по някакъв начин с патологичното, тя води към изследването на кармическите въпроси. А изследванията, които аз описах именно сега в Торки, ме доведоха до там, да се запозная по един по-подробен начин с един такъв дух, какъвто е бил Брунето Латини, учителят на Данте.

Благодарение на това, че проникваме в тези духовни светове по описания начин, ние можем да срещнем също индивидуалности в образа, в който те са живели в определено време. И така срещу нас може да застане интересно в 13-то столетие на християнското летоброене *Брунето Латини*, великият учител на Данте, който още притежаваше едно познание на природата, в което природата беше разглеждана не в такива абстракции както днес в природни закони, а под живото влияние именно на живи духовни Същества. И когато Брунето Латини се връщаше от своя пост като посланик в Испания в своето отечество, в своя роден град Флоренция, той научи подтискащи, възбуждащи неща за своя роден град и освен това получи лек слънчев удар. И именно при това състояние, под влиянието също на патологичните вълнения, през които мина-

ваше, той има прозрения в творчеството на природата, в космическото творчество, прозрения във връзка на човека с планетарния свят, които са величествени и които, бих могъл да кажа, след това бяха вложени само като в една сяркообразна форма в мощното творение на Данте "Божествена комедия".

Обаче когато проследим сега този Брунето Латини, ние виждаме, че в един решаващ момент, когато познанието иска да го смаже, когато му се струва така, като че от едно истинско познание би могъл да изпадне в грешка, в този момент негов водач става *Овидий*, древният римски писател, който е написал метаморфозите, в които е приел величествени разбирания от древното гръцко време, макар и по един прозаичен римски начин, по един латински прозаичен начин.

Сега този Овидий, индивидуалността на Овидий ни се явява във връзка с Брунето Латини. Ако сме схванали вътрешно тази връзка, тогава във времето преди Дантевата епоха Брунето Латини действително ни се явява заедно с индивидуалността на Овидий. Овидий също се намира там. И именно във връзка с природонаучни-медицински изследвания този Овидий се разкри като Лоренс Олифант. След този дълъг живот, между древното време на Овидий, прескачайки Християнството, Овидий се явява само веднъж на Земята в едно незначително за външния свят въплъщение, в едно въплъщение като жена, след което се преражда като Лоренс Олифант, преобразен в модерното време по отношение на неговото душевно съдържание.

И не само Брунето Латини, а също и други личности от средновековния духовен живот постоянно изнасят, че Овидий е бил техен ръководител. Това изглежда на първо време като една традиция, която продължава да се изживява, нали?

В действителност, обични приятели, действителният Овидий е бил ръководител в духовния свят за много посветени, както след това той отново се явява като Лоренс Олифант за величествени космично-анатомичен, космично-физиологичен възглед. Бих могъл да кажа, че това е един от най-блестящите и най-показателните примери, един пример, който ни се разкрива чрез тази връзка между Лоренс Олифант и Овидий и който има извънредно голямо значение.

Върху тези неща ще говоря по-нататък в следващия час.

СКАЗКА ДЕВЕТА

Лондон, 27 август 1924 г.

Насочвайки поглед назад върху развитието на човечеството от Тайната на Голгота насам, ние получаваме впечатлението, че Християнството, Христовият Импулс, е можал да се вживее сред европейската, сред аме-

риканската цивилизация само борейки срещу определени съпротивления с други духовни течения. И разгръщането, постепенното развитие на Християнството предлага най-чудните факти.

Днес бих искал да опиша това развитие на Християнството, като цитирам само няколко шриха, бих искал да ги опиша във връзка с онова, което трябва да живее сред Антропософското Общество, което не само трябва, а и може да живее сред Антропософското Общество, защото онези хора, които се чувствуват привлечени към Антропософията от един честен вътрешен стремеж, имат този стремеж от най-вътрешната част на тяхното същество.

Ако се отнесем сега напълно сериозно към въпроса за повтарящите земни съществувания, ние трябва да си кажем: *всичко онова, което представлява един такъв вътрешен стремеж - стремежа, човек да излезе от възгледите, от навиците на мислене на онова население, в което ние сме поставени чрез живота, чрез възпитанието, чрез историческите отношения, и да насочим все повече към едно светогледно течение, което го ангажира повече или по-малко в душата - един доловен по този начин стремеж е основан в кармата, той трябва да бъде основан в кармата от минали земни съществувания.*

Когато обгърнем с поглед въпроса на Кармата по отношение на личностите, които се намират заедно в Антропософското Движение, можем да открием, че всъщност тези личности са имали без изключение преди - този земен живот един друг меродавен земен живот във времето след Тайната на Голгота, така щото, тъй да се каже те са били вече поставени във времето на развитието на земното човечество след Тайната на Голгота, че следователно те са тук на Земята за втори път от Тайната на Голгота насам.

Тук възниква следователно великият въпрос: *как е действувал миналият живот върху тази личност, които сега от тяхната карма долавят стремежа да влязат в Антропософското Движение, как този минал земен живот е действувал върху тях по отношение на Тайната на Голгота?*

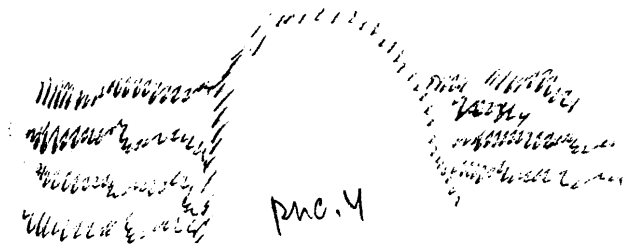
Даже външно, екзотерично може да се види, че даже такива, съвсем дълбоко стоящи в християнското развитие хора, като свети Августин, са имали изказвания като това: *християнството не съществува само от идването на Христос на Земята, а и преди идването на Христос е имало християни, само че те не са били наричани така.* Така казва свети Августин.

Онзи, който прониква по-дълбоко в духовните тайни на човечеството, който може да проучи тайните на духовния живот на човечеството с науката на посвещението, ще трябва да потвърди обаче един такъв въз-

глед, като този на свети Августин, в най-дълбокия смисъл. Това е така. Само че тогава се явява дълбоката необходимост да трябва да познаем, как е живяла по-рано това, което чрез Тайната на Голгота е станало на Земята историческия Христов Импулс.

Днес аз мога, бих казал, да обърна внимание уводно върху тази предишна форма на Християнството чрез това, че ще изходя от впечатления, които можах да се получат в близост до мястото на нашия летен курс в Торки, на мястото, от където изходи духовното течение на цар Артус, в Тинтагел. Ние можахме да почувствуваме впечатленията, които и днес още могат да се получат на онова място, където някога е стоял замъкът на цар Артус с кръглата маса, впечатленията именно от заобикалящата този замък величествена природа.

Там става така, че на онова място, където сега съществуват само развалени от древния замък на цар Артус, ние виждаме, виждаме един вид мислено, как столетията, откакто течението на Артус е изходило от там, столетията са разрушили камък по камък, така щото днес едва ли би могло да се познае нещо повече от старите замъци, които са били обитавани от цар Артус и неговите сподвижници. Обаче когато насочим поглед с духовните очи от онова място, където е стоял замъкът, когато насочим поглед върху морето, което стои така пред нас бушуващо и проблясващо в много цветове, когато насочим поглед там - тук от една страна една планинска гугла, тук морето - тогава получаваме впечатлението, че човек е способен там да приеме в себе си елементарната същност на природата и на Космоса в един особено дълбок смисъл. И ако след това насочим духовния поглед в миналото, ние си представяме онзи момент, който е отдалечен с малко хилядолетия от нас в миналото, в който течението на Артус е започнало, тогава ние виждаме: *хората, които са живеели там в замъка на Артус - какъвто е случаят с всички тези окултни места - са си избрали този момент, защото той им беше необходим за импулсите, от които се нуждаеха, за задачата, която те си бяха поставели, за всичко, което трябваше да направят в света, избрали са си това място с всичко онова, което ставаше там пред тях в природата.* /Виж рис. №4 /.

На това място съществува една увлекателна красива игра - днес аз не мога да кажа, че е винаги така, но в онези моменти, когато аз гледах това, нещата се представяха така - съществува една пленяваща красива игра на издигащите се от дълбочината морски вълни, чието чудесно набръчкване и без това е една от най-величествените игри на природата; *отблъскваните от стените на скалите вълни и отново бушуващи обратно морски вълни правят да израстват отдолу и да се проявяват елементарните духове, отгоре пада надолу слънчевата светлина, слънчевият блясък, който се оглежда по най-разнообразен начин във въздушните вълни - всичко това, бих могъл да кажа е един момент, в който може да бъде развито онова, което бих могъл да нарека: да стане човек набожен по езически начин.* Тази взаимоотнообразна игра на елементарните същества от горе, на елементарните същества от долу показва цялата слънчева сила, разпростира пред човека тази слънчева сила така, че човек може да я приеме. И онзи, който може да приеме това, което тук родените от светлината елементарни същества от горе, родените от тежестта елементарни същества отдолу вършат в тяхната взаимна игра, който може да приеме в себе си това, той приема в себе си именно силата на Слънцето, импулса на Слънцето. Това е нещо различно от положението, човек да стане набожен по християнски начин. Да стане човек набожен по езически начин, това значи да бъде отдаден на боговете на природата, които играят и излъчват сили, действуват и тъкат навсякъде в съществуването и тъкането на природата.

И цялото това действие и тъкане на природата, всичко това явно са приемали в себе си онези, които са били заедно и около цар Артус. И важното е това, което можеха да приемат онези хора, които са били около цар Артус през първите столетия след Тайната на Голгота.

Сега бих искал днес, обични приятели, да развия пред Вас, как този особен духовен живот е съществувал на такива места, каквато е била кръглата маса на Артус Тук аз трябва да изходя от едно явление, което Вие всички познавате.

Когато човек умира, той оставя зад себе си първо своето физическо тяло и носи със себе си своето етерно тяло още няколко дни. След няколко дена той полага също и етерното тяло и живее по-нататък в астрално то тяло и Аза. Това, което става тук с човека, който е минал през вратата на смъртта, то се представя на ясно виждащия поглед така, че той вижда как човекът се разтваря, разтопява се етерното след смъртта. Човекът става все по-голям и по-голям, но същевременно все по-неясен и по-неясен. Той се втъкава вътре в Космоса.

Едно забележително, полярно противоположно явление е станало световно-исторически във връзка с Тайната на Голгота. Какво стана следо-

вателно тогава, когато се извърши Тайната на Голгота? До тогава *Христос* беше слънчево Същество, той принадлежеше на Слънцето. Преди да стане Тайната на Голгота рицарите на кръглата маса на Артус стояха горе на техните скалисти планини, гледаха играта на родените от Слънцето елементарни същества и на тези родени от Земята и чувстваваха: *това, което играеше в тези сили, проникваше тяхното сърце, проникваше обаче преди всичко тяхното етерно тяло. С това те приемаха в себе си Христовия Импулс, който се струеше от Слънцето и живееше във всичко, което беше произведено от слънчевото течение.*

Следователно преди Тайната на Голгота, изхождайки от кръглата маса на Артус, рицарите на кръглата маса на Артус приемаха в себе си слънчевия Дух, т.е. *Христос* преди той да беше слязъл на Земята. Тогава те изпращаха своите пратеници из цяла Европа, за да водят борба с дивотията на астралните тела на европейското население, за да пречистят и цивилизоват това астрално тяло, защото тази беше тяхната задача. И ние виждаме именно такива хора, каквито бяха рицарите на кръглата маса на Артус, да излизат от тази западна точка на днешна Англия, виждаме ги да носят на цялото тогавашно европейско население това, което получаваха от Слънцето, да пречистват астралните тела на тогавашното европейско население, което беше много диво в онова време, поне в средна и северна Европа.

Но след това дойде Тайната на Голгота. Какво стана в Азия? В Азия стана сега онова световно-историческо събитие, чрез което онова висше слънчево Същество, което след това хората нарекоха *Христос*, напусна Слънцето. Това беше за *Христос* един вид умирање. *Христос* напусна Слънцето, както ние хората напускаме Земята при умирањето. Следователно *Христос* напусна Слънцето, както един човек, който умира, напуска Земята. И както при един човек, който умира, когато напуска Земята един окултен наблюдател може да вижда неговото етерно тяло, което той полага след около три дни, и изоставя на Земята своето физическо тяло, така и *Христос* остави в Слънцето онова, което намирате описано в моята книга *Теософия* като седми член на човешкото същество, като Човек-Дух.

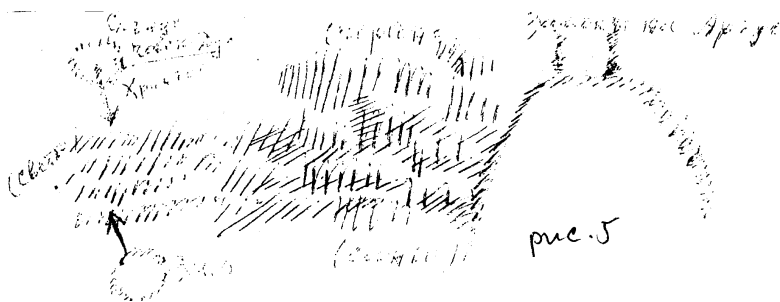
Христос "Умря от Слънцето", той умря от Слънцето слизайки долу на Земята, дойде долу на Земята. От този момент от Голгота можеше да се вижда онова, което беше негов Дух-Живот. След смъртта ние оставяме жизнения етер, етерното тяло, жизненото тяло; *след тази космическа смърт Христос остави на Слънцето своя Човек-Дух и в околността на Земята своя Дух-Живот.* Така щото от Тайната на Голгота насам Земята е облъхвана от Дух-Живот на *Христос* като от нещо духовно.

Но физическите отношения за място са съвършено различни за духовния живот в сравнение с тези за физическия живот. Този Дух-Живот на *Христос* можеше да бъде виждан преди всичко от ирландските мистери, от мистериите на Хиберния и той можеше да бъде виждан преди всичко от рицарите на кръглата маса на Артус. Така щото до Тайната на Голгота от това място изхождаше в действителност Христовият Импулс на Слънцето. Тези Импулси на *Христос* бяха приемани от Слънцето. След това и силата на рицарите на Артус стана по-малка, намаля. Обаче те стояха живо вътре в Христовия Дух-Живот, който облъхваше Земята с космическа конфигурация, в който те постоянно живееха и постоянно ставаше тази игра на светлината и въздуха, в който ставаше тази игра на елементарните същества от горе и елементарните същества отдолу.

Представете си: *когато гледаме така рифа, върху който отгоре се намира замъкът на цар Артус, ние виждаме как отгоре играе Слънцето в светлината и въздуха, от долу възлизаци и играещи елементарните същества на Земята.* Горе елементарните същества, долу елементарните същества Слънце и Земя в живо взаимодействие.

Обаче през столетията след Тайната на Голгота всичко това ставаше в Духа-Живот на *Христос*. Така щото в тази игра на морето и скалите, на въздуха и светлината от онова място вътре във всички това играеше същевременно като в едно духовно сияние, обаче сред природните факти, духовният факт на Тайната на Голгота. /Виж рис. №5 /.

Разберете ме добре, обични приятели. В миналото хората гледаха навън в морето и те бяха правили вече онези упражнения, които правеха 12-те рицари около крал Артус, които упражнения се опираха на тайните на зодиака, те виждаха - в 1-то, 2-то, 3-то, 4-то, 5-то следхристиянско сто-

летие - не само играта на природата, а беше така, като че започваха да четат, също както че имаме пред нас една книга, в която можем да се пулим или можем да я четем: *тогава проблясваше едно пламъче, набръчваше се една вълна, слънцето се отразяваше в някоя скала стърчаща от морето, морето се блъскаше в скалата - всичко това е конфигурирано,*

всичко това е нещо течащо, нещо струящо се, въртящо се, показващо: една истина, която човек може да разчете.

Когато я разчиташе, той четеше духовния факт на Тайната на Голгота, защото всичко това беше проникна то от Духа-Живот на Христос.

Тайната на Голгота стана отвъд в Азия, тя беше обхванала душите, сърцата на хората, вживя се дълбоко в душите, в сърцата на хората. Трябва да насочим веднъж поглед върху онези, които бяха първите християни, за да видим, какво преобразуване изпитаха те в техните души. Тогава ще открием: *в същото време, когато тук на запад ставаше това, което току що описах, действителният Христос, Христос, който беше слъзъл на Земята, който беше оставил своя Човек-Дух горе в Слънцето и внесе своя Дух-Живот в атмосферата на Земята, донесе долу на Земята своя Аз - а заедно с него и своето Духовно-Себе - този действителен Христос проникна от изток на запад през Гърция, Северна Африка, Италия, Испания към Европа през сърцата на хората в същото време, когато тук той проникваше през природата.*

Така щото ние виждаме: *тук действаща от запад към изток, разчетлива сред природата за онези, които можеха да четат, историята на Тайната на Голгота така да се каже като естествена наука на високо посветените от кръглата маса на крал Артус; от изток към запад едно течение - сега вече не във вятъра и вълните, не във въздуха и водата, не чрез планините и слънчевите лъчи, а едно течение през кръвта на хората, през сърцата на хората, обхващащо кръвта на хората - от Палестина през Гърция до Италия и Испания.*

Така щото можем да кажем: *от една страна това течение минава през природата, от друга страна през сърцата на хората.* Тези две течения се движат едно към друго, едно срещу друго: *едното, което става още в природата, което и днес още е при езическото течение, то носи преди християнския, езическия Христос, Христос, който е бил разпространен като слънчево същество от такива хора като рицарите на кръглата маса, но също и от много други, преди да стане Тайната на Голгота.* Това течение носи предихристиянския Христос също още и във времето на Тайната на Голгота, носи го през света. И една голяма част от онези, които го носеха, беше излязла от течението, което обхващаме под името течение на кръглата маса на Артус. Ние и днес можем да се натъкнем на тези неща: *тук имаме езическо християнство, християнство, което не е свързано с историческото Събитие на Голгота.*

Долу идващото насреща е Християнството, което е свързано с Тайната на Голгота, което минава през сърцата, през душите на хората. Две течения, които се движат едно срещу друго: *предихристиянското христово течение, бих могъл да кажа, като етеризирано - християнското Хри-*

стово течение. С едното хората се запознаха по-късно отколкото с течението на Артус; *другото стана известно като течение на Граала.* По-късно и двете течения се срещнаха едно с друго. А именно те се срещнаха едно с друго сред Европа и преди всичко в духовния свят.

Как можем ние да наречем това движение? *Христос*, който беше слязъл чрез Тайната на Голгота, проникна в сърцата на хората. Той проникна в сърцата на самите хора от изток на запад, от Палестина през Гърция, през Италия в Испания. Християнството на *Граала* се разпространи чрез кръвта, през сърцата на хората. *Христос* предприе своя поход от изток на запад.

Насреща дойде етерния духовен образ на *Христос* от запад, произведен от Тайната на Голгота, обаче носещ още в себе си *Христос* с тайната на Слънцето.

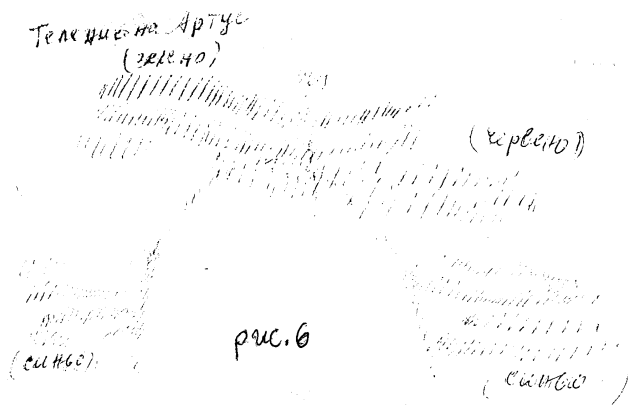
Нещо величествено, чудесно става зад кулисите на световната история. От запад насам езическото Християнство, Християнството на Артус, явяващо се също и под други имена; *от изток насам Христос в сърцата на хората.* Срещата: *Христос, действителният, дошлият на Земята Христос среща своя образ, който е донесен насреща му, движещ се от запад на изток.* Срещата стана в 869 година. До тази година ние имаме ясно различно едно течение, което се движи на север през средна Европа, което, независимо дали сега го наричаха Балдур или с някое друго име, носеше *Христос* като герой на Слънцето. И рицарите на Артус разпространяваха тяхната култура под флага на *Христос* като слънчев Герой.

Другото течение, което се корени вътрешно в сърцата, което по-късно стана течение на *Граала*, може да се види повече на юг идващо от изток, то носи същинския, истинския, действителния *Христос*. Течението идващо от запад носи така да се каже космическия образ насреща.

Срещата на *Христос* със самия себе си, на *Христос като брат* на хората и на *Христос* като слънчев Герой, който съществува още само като образ, тази среща, това сливане на *Христос* с неговия собствен образ става в 9-то столетие.

С това аз Ви описах, какво беше течението на времето в първите столетия след Тайната на Голгота, в онези първи столетия, в които, както вече изнесох това, живееха на Земята душите, които сега отново се преродени на Земята и донесоха със себе си от миналия земен живот стремежа, да се движат честно към Антропософското Движение. /Виж рис. №6 /.

Когато насочим поглед върху това пълно със значение течение на Артус от запад към изток, то се явява като онова течение, което внася слънчевия Импулс в земната цивилизация. По този начин в това течение на Ар-

тус се вълнува и тъче онова, което в християнската терминология можем да наречем течението на *Михаел*, онова течение на *Михаел* в духовния живот на човечеството, в което ние като модерни хора отново навлизаме от края на 70-те години на миналото столетие. След като онова духовно Същество, което с християнското наименование можем да наречем *Габриел*, беше царувало 3 до 4 столетия като управляващо същество в европейската цивилизация, то бе сменено - в края на 70-те години на миналото столетие - чрез господството на *Михаел*, което отново ще трае 3 до 4 столетия, ще продължава да живее, тъче и вълнува в духовния живот на човечеството и в което ние се намираме именно сега.

Понеже самите ние отново живеем вътре в течението на *Михаел*, имаме повод да обърнем вниманието върху такива течения на *Михаел*.

Ние намираме това течение на *Михаел*, когато насочим поглед във времето, което непосредствено е предхождало Тайната на Голгота, върху английския запад, върху изхождащото от този английски запад течение на Артус, подбудено първоначално от мистериите на Хиберния. Ние виждаме в една по-стара форма това течение на *Михаел*, когато насочим поглед върху онова, което е станало столетия преди раждането на Тайната на Голгота от северна Гърция, от Македония, чрез онова международно, космополитическо течение, свързано с името на Александър Велики, и е стояло под влиянието на онзи светоглед, който е известно под името Аристотелство. Това, което стана в предихристиянското време чрез Аристотел и Александър, стоеше тогава вътре в господството на *Михаел* така, както сега ние отново стоим вътре в господството на *Михаел*. Тогава на Земята в духовния живот беше Импулсът на *Михаел* както и сега. Винаги когато в земното човечество настъпва един Импулс на *Михаел*, тогава е настъпило времето, в което онова, което е било основа-

но в един културен център, в един духовен център, се разпространява в много народи на Земята, във всички области, където това е възможно. Това стана в предхристиянското време чрез походите на Александър Велики. Тогава това, което беше добито сред гръцката култура, бе разпространено сред онова човечество, сред което то можеше да бъде разпространено. И ако бихме запитали Александър и Аристотел: *от къде имате вие онова, което живее във вашите сърца като импулс за разпространение на духовния живот на вашето време?* - те биха отговорили наистина с едно друго име, но всъщност биха отговорили: *от импулса на Михаел, на онзи, който като служител на Христос действа от слънцето.* Защото от различните Архангели, които царуват на смени в културата, *Михаел*, който е господствувал във времето на Александър и сега отново царува в нашето време, принадлежи на Слънцето. Онзи, който е сменил *Михаела* след епохата на Александър Велики, носи името *Орифиел* и той принадлежи на Сатурн. След това *Орифиел* бива сменен от Анаел, архангелът на *Венера*. Онзи архангел, който е царувал в 4-то, 5-то столетие в европейската цивилизация, *Захариел*, принадлежи на *Юпитер*. След него идва *Рафаел* от сфера та на *Меркурий* в онова време, в което в основата на онова, което се развиваше като европейска цивилизация, се разцъфтяваше особено един вид медицинската култура в начина на мисленето на хората. След това към 12-то столетие дойде *Самаел*. *Самаел* принадлежи на сферата на *Марс*. Той бе сменен от *Габриел* архангелът на сферата на *Луната*. И сега от 70-те години на миналото столетие господството пое отново *Михаел*, който принадлежи на сферата на *Слънцето*. Така вървят в ритъм напред господствата върху духовния живот на Земята чрез тези седем Същества от йерархията на Архангелите. Следователно когато насочим поглед в миналото - къде беше последното царуване на *Михаел*? То беше в епохата на Александър Велики. То беше там като онова, което беше се развило през столетията като гръцка цивилизация, бе пренесено в Азия, пренесено бе в Африка, концентрира се в духовно мощния град Александрия с неговите бележити герои.

Това е една особена гледка за окултното виждане. Ако отидем в тези няколко столетия преди Тайната на Голгота; *ние виждаме, как от Македония преминава към изток - следователно отново от запад към изток, обаче далече на изток - течението, което виждаме също така отиващо от запад на изток, излизащо от англо-ирландските души.* През време на царуването на Александър Велики на Земята господства *Михаел*. През време на царуването на крал Артус /Артур/ под господството на *Михаел*, който сега действа от Слънцето на Земята, от Слънцето е пренесено онова, което аз Ви описах.

Но какво стана по-късно, когато Тайната на Голгота беше минала, какво стана по-късно с разпространението на духовния способ, който бе пренесен чрез завоевателните походи на Александър Велики в Азия, с аристотелския духовен способ?

Ние виждаме после, в същото време, в което Карл Велики основава в Европа по свой начин един вид християнска култура, как откъд в Азия, в предна Азия действувал Харун ал Рашид. Ние виждаме съединено в двореца на Харун ал Рашид всичко това, което съществувало като източната мъдрост, като духовност в архитектурата, в изкуството, в науката, в религията, в литературата, в поезията, във всичко. И ние виждаме до Харун ал Рашид един съветник, който наистина през времето, когато стои до Харун ал Рашид, не е посветен във всичко това, който е бил посветен в древни времена, в минали земни съществувания. И ние виждаме между тези двама хора, между Харун ал Рашид и неговия съветник, напълно изменено това, което е било пренесено като аристотелизъм в Азия, онова, което самият Аристотел беше заел от древната мъдрост и го беше показал на хората, които поучаваше; *ние виждаме това, което беше александринизъм, което беше аристотелизъм, в двореца на Харун ал Рашид, обаче тук изцяло проникнато, изцяло пропито от арабизма, от мохамеданизма.*

И ние виждаме след това пренесено в християнското развитие онова, което изхождаше от Харун ал Рашид, от арабизма. Ние виждаме отново, бих могъл да кажа, пренесено сред Християнството, вмъкнато в Християнството, през Гърция, но особено през северна Африка, през Италия и Испания, един вид арабизъм.

Обаче Харун ал Рашид и неговият съветник бяха минали вече през вратата на смъртта по-рано. От живота, който сега водеха между смъртта и едно ново раждане над Земята, те следяха това, което ставало долу като мохамедано-мавърски походи в Испания, те следяха от духовния свят това, което сами бяха культивирали и което се разпространявало чрез техните следовници. Харун ал Рашид вършеше това повече, като насочваше своя поглед от духовния свят върху Гърция, Италия, Испания; *неговият съветник вършеше това, като насочваше своя поглед върху това, което отивало от изток през областите северно от Черно Море, през Русия чак до Средна Европа.*

Сега пред нас стои въпросът: *какво е станало с Александър Велики, какво е станало със самия Аристотел?* Те бяха дълбоко свързани с господството на *Михаел*, обаче не в онова време, когато на Земята стана Тайната на Голгота.

Сега ние трябва живо да си представим двата насрещни образа. На Земята се намират хората, които са съвременници на Тайната на Голгота.

Христос стана човек, минава през Тайната на Голгота, след което продължава да живее в сферата на Земята. Какво е положението на Слънцето? Там се намират душите, които в миналото принадлежаха към *Михаел*, които живееха в сферата на *Михаел*. Те са онези, които гледат от Слънцето, как *Христос* напуска Слънцето. На Земята се намират онези, които гледат идването на *Христос*; на Слънцето са онези, които гледат тръгването на *Христос*: *те го виждат как той слиза към Земята*. Тази е противоположността. И това изживяват предимно онези, които в земния живот бяха взели участие в онова господство на *Михаел*, станало по времето на Александър Велики. Те изживяват така да се каже обратното Христово Събитие: *напускането на Слънцето от Христос*. Те живеят по-нататък - сега не искам да споменавам немеродавни прераждания - те живеят по-нататък и преживяват в духовния свят важната за земния свят епоха на 9-то следхристиянско столетие, приблизително годината 869. Защото тогава става за първи път това, за което Ви говорих: *срещата на Христос със своя образ и подобие, със своя Дух-Живот, с онова, което още съществуваше като предхристиянски езически Христос*. Но тогава става също срещата между онези индивидуалности, които са били въплътени в Александър Велики и в Аристотел, с индивидуалността, която е била въплътена на Земята в Харун ал Рашид, и с онази, която е била въплътена в неговия съветник: *мохамеданизиращият аристотелизъм от Азия в духовното развитие в Харун ал Рашид и неговия съветник след смъртта с Александър и Аристотел след смъртта*. Обаче едно беше александринизмът и аристотелизмът, които мохамеданизмът беше приел, друго беше действителният аристотелизъм, това не бяха онези следващи по-късно учения, които бяха минали вече през хора. Аристотел и Александър бяха видели Тайната на Голгота от Слънцето.

При тази среща в духовния свят стана великото обяснение, така да се каже онзи небесен събор между мохамеданизиращия аристотелизъм и християнизиращия аристотелизъм - обаче с християнизиращия в духовния свят аристотелизъм.

Така ние можем да кажем: *тук в света, който като духовен свят граничи непосредствено с нашия физически земен свят, се срещнаха Александър и Аристотел с Харун ал Рашид и неговия съветник, обяснявайки се помежду си върху по-нататъшния път на християнизирането на Европа, посочвайки към онова, което трябваше да дойде в края на 19-то столетие, в 20-то столетие, когато на земята отново ще може да бъде господството на Михаел*.

И всичко това възникна, стана като озарено от онова събитие на срещата на *Христос* със своя насрещен образ. Всичко това стоеше под това впечатление. Духовният живот на хората в духовния свят, който граничи

непосредствено със земния свят, беше проектиран интензивно, бих могъл да кажа, открито показан.

А долу на Земята в Константинопол се събраха на осмия вселенски събор отците на църквата и създадоха догмата, че човекът не се състои от тяло, душа и дух, а само от тяло и душа и душата има някои духовни качества. Трихотомията - така се наричаше троичният състав на човека от тяло, душа и дух - трихотомията бе изхвърлена. Който продължаваше да вярва в нея по-нататък в Европа, беше обявен за еретик. Християнските отци в Европа избягваха при всички обстоятелства да говорят някога за трихотомията, за тяло, душа и дух на човека, а говореха само за тяло и душа.

Това, което стана като толкова меродавно събитие в свръхсетивния свят в 869 година, така както аз Ви го описах, то хвърли своите сенки долу в света на Земята. Тъмната епоха на Кали-Юга прие в нейната тъмни на един особен импулс, докато над нея стана това, което току що Ви описах.

Това беше действителното протичане на събитията: във физическия свят Константинопол събор, в който бе взето решението да бъде изхвърлен духът от човешкото същество; в света непосредствено граничещ с физическия един небесен събор, който стана така, когато Христос сам срещна своя насрещен образ.

Но на небето бяха на ясно: *трябва да се чака докато на Земята отново може да настъпи господството на Михаил.* Обаче винаги се намираха учители, които - макар и така да се каже в упадък - знаеха нещо за това, което става всъщност зад кулисите на съществуването; *винаги се намираха учители, които - макар и понякога не твърде сполучливо - знаеха да опишат в образи това, което беше духовно съдържание на света, което стои на основата на онова, което става в света непосредствено граничащ с физическия свят.* И такива учители намираха понякога уши, които ги слушаха. И онези уши, които ги слушаха, принадлежаха на хора, които слушаха за Християнството по такъв начин, че във всеки случай те само тук или там чуваха по някоя откъсната дума за това, което трябва да дойде в 20-то столетие, след като господството на *Михаел* ще е започнало отново.

Душите на тези хора, обични приятели, седят във Вашите собствени души, те бяха тогава въплътени на Земята и те бяха такива души, които говореха за идващото господство на *Михаел* под влиянието на такива импулси, каквито те идваха на Земята от онзи небесен събор, за който говорих.

От такива изживявания в миналия земен живот, в първите християнски столетия - не точно в 9-то столетие, а преди това и по-късно - се разви

стрежежът, после, когато дойде на Земята господството на *Михаел* в края на 19-то столетие, началото на 20-то столетие, да гледат несъзнателно към онова място, където сега действително под влиянието на господството на *Михаел* отново се развиваше духовен живот. Това се посади в душите на онези, които слушаха учения съдържащи нещо от тайните, за които говорихме днес.

Така се посажда кармически в душите копнежът, да дойдат при онова Християнство, което трябваше да бъде разпространено под влиянието на *Михаел* в края на 19-то, в началото на 20-то столетие чрез Антропософията. И това, което тези души изживяха в миналото, намира сега в тяхното прераждане своя израз, като определени души намират достъп до Антропософското Движение.

Учения, които са свързани с един вид сливане на старото предхристиянско космическо Християнство и на вътрешното християнско учение, учения, които са свързани с духовния живот и тъкане в природата и които въпреки това можаха да се свържат с Тайната на Голгота, се предаваха непрестанно на Земята във времето, когато душите, които сега се чувствуват привлечени към Антропософията, бяха минали вече през вратата на смъртта, живееха в живота между смъртта и едно ново раждане, като някои от тях също слизаха на Земята въплъщавайки се. Ние виждаме, как на Земята продължават да живеят древните учения, които още виждаха Християнството по космически начин, древните учения, които предаваха традиции свързани с древните мистерии; *ние виждаме такива учения предавани чрез знаменити европейски школи, каквато беше например школата от Шартр в 12-то столетие, където преподаваха такива знаменити учители като Бернардус Силвестрис, Аланус аб Инсулис и други велики учители, които учеха в школата от Шартр.* Ние виждаме как такива учения живееха и тъчаха например в споменатия пред Вас през миналата неделя Брунето Латини. Брунето Латини, великият учител на Данте, носеше такива учения в себе си. Ние виждаме как по този начин се предава по-нататък това, което още имаше връзка между космическото Християнство и чисто човешкото, земно Християнство, което взе все повече надмощие на Земята.

Този беше срещуположният образ, на който отговаряше земният събор в Константинопол: *че по начина, както ви разказах, непрестанно е съществувала една връзка между онова, което ставаше в духовните светове, в света непосредствено граничещ с физическия свят и самия физически свят.* Съществуваше една непрестанна връзка.

Така най-знаменитите учители от Шартр се чувствуваха вдъхновени от действителния Александър и от действителния Аристотел, но също и по един превъзходен начин от Платон и от всичко онова, което от Платон и

неоплатонизма се опираше на царуващата тогава в Средновековието мистика.

Е случи се нещо много важно. Онези хора, които се събираха предимно около *Михаел*, които следователно бяха предимно въплътени в епохата на Александър Велики, живееха сега в духовния свят. Те гледаха долу на Земята към това, което беше християнско развитие чрез учителите от Шартр. Обаче те чакаха докато учителите от Шартр, последните, които още учеха за космическото Християнство, отиват горе в духовния свят. И имаше определен момент, един момент в края на 12-то столетие, в началото на 13-то столетие, когато се срещнаха така да се каже в свръхсетивната сфера, в свръхземната сфера, граничаща непосредствено със земната сфера, устроените повече платонически учители от Шартр с онези, които бяха минали през небесния събор в 869 година. И тогава станаха, ако мога да се изразя тривиално-земно върху този възвишен въпрос, тогава станаха един вид преговори между тези, които току що се бяха издигнали в духовния свят идвайки от Школата в Шартр и трябваше да продължат от сега нататък тяхното развитие в духовния свят, и онези другите, които трябваше непосредствено да слязат долу на Земята, между които се намираха непосредствените индивидуалности на Александър и Аристотел, които след това се въплътиха непосредствено в ордена на Доминиканците. И в това, което днес е така криво разбрано, което би заслужавало да бъде по-дълбоко познато в неговото значение, в това, което се яви като *схоластика* на Земята, стана подготовката на всичко по-късно, което след това трябваше да стане в следващата епоха на *Михаел*.

И за да се вживеят добре в Християнството, за да стоят всецяло вътре в Християнството, се въплътиха на Земята онези, които принадлежах на сферата на *Михаел*, които бяха живели в старата епоха на Александър, не бяха изпитали първите столетия на Християнството или минаха през тези столетия само в немеродавни въплъщения, те се въплътиха, за да се вживеят именно в Християнството, въплътиха се в ордена на Доминиканците или други християнски ордени, но главно в ордена на Доминиканците. След това те минаха през вратата на смъртта в духовния свят и действуваха по-нататък от духовния свят.

И тогава в 15-то столетие - продължавайки в 16-то столетие, отношенията на времето са свършено други за духовния свят - през 15-то столетие стана в свръхсетивния свят, проведено бе в свръхсетивния свят онова учение, което самият *Михаел* предаваше на своите последователи. Беше основано тогава така да се каже една духовна Школа, една Школа, в която самият *Михаел* беше Учител, една Школа, в която взеха участие съответните човешки души, които в миналото бяха вдъхновени именно

от последната епоха на *Михаел* /по времето на Александър Велики/, след това вдъхновени чрез вживяването в Християнството по начина, който Ви описах. Всички обезпътени човешки души, които бяха последователи на *Михаел*, взеха участие в тази велика *школа*, която работи в 14-то, 15-то, 16-то столетие. Всички онези Същества от йерархията на Ангелите, Архангелите, Архаите, които принадлежаха към *михаеловото течение*, взеха участие в тази Школа. Участие взеха също многобройни елементарни същества.

В тази Школа бе направен един поглед върху същността на съществуващите в миналото мистерии. На душите бе дадено едно точно познание върху древните мистерии. Хвърлен бе един поглед в миналото върху мистериите на Слънцето, върху мистериите на планетите. Обаче открита бе също една перспектива за бъдещето, за това, което трябваше да започне в новата епоха на *Михаел*, настъпващата в края на 19-то столетие, в която сега се намираме. Всичко това мина тогава през душите. Това бяха отново същите души, които в нашата епоха на *Михаел* се чувстваваха привлечени към Антропософското Движение.

Междувременно на Земята стана, бих могъл да кажа, последното сблъскване. Харун ал Рашид се възплъти отново, основа в това негово прераждане импулса на материализма, яви си като *Бако /Бейко/ от Верулам*. Универсалността на Бако от Верулам е от Харун ал Рашид, но също и това, което живее като интелектуалност, като материализъм в Бако, а от Харун ал Рашид. Бейкън се яви като прероденият Харун ал Рашид. Неговият съветник измина един друг път и се яви като *Амос Коментиус* в същата епоха.

И така ние виждаме, че през време когато в 14-то, 15-то, 16-то, 17-то столетие и т.н. Християнството минаваше в свръхсетивния свят през своето по-нататъшно главно развитие в осветлението на аристотелизма, на Земята бе основан материализмът: *основан в науката от Бейкън, прероденият Харун ал Рашид, основан в педагогиката, във възпитанието под влиянието на Амос Коментиус преродения съветник на Харун ал Рашид*. И двамата действаха заедно.

Когато минаха през вратата на смъртта, Амос Коментиус и Бейкън произведоха нещо забележително в духовния свят. Когато Бако от Верулам мина през вратата на смъртта, показа се, как от неговото етерно тяло чрез особения начин на мислене, който беше практикувал в своето възплъщение като Бейкън, излизаше цял един свят от идоли, от демонически идоли, които изпълваха духовния свят, за който Ви говорих, в който се проявиха последствията на онзи душевен събор между индивидуалностите на Александър Велики и на Аристотел и други, които бяха приели учението на *Михаел*. В този свят се разпространиха идоли.

Работата стои така, както аз я описях в моята първа мистерийна драма, че това, което става на Земята, има мощни въздействия в духовния свят. Земният духовен способ на Бейкън произведе едно буйно объркващо въздействие в духовния свят, което разпространи цял един свят от идоли.

И от това, което Амос Комениус беше основал на Земята всъщност като един вид материалистична педагогика, бе образувана основата, светът, сферата, мировата атмосфера за онова, което бяха идолите на Бейкън. Бих могъл да кажа: *Бейкън достави идолите и това, което принадлежеше към идолите на други царства, него им достави Амос Комениус чрез онова, което беше станало на Земята.* Защото както ние хората имаме около нас минералното царство, растителното царство, така сега тези идоли на Бейкън имаха около тях другите царства, от които се нуждаеха.

И на борбата против всичко това, на борбата против тези демонически идоли трябваше да се посветят сега индивидуалностите, които някога бяха на Земята под ръководството на Александър Велики и на Аристотел. Това се разигра до момента, когато на Земята стана френската революция.

Онези идоли, които не можаха да бъдат победени, онези демони, идолни демони, които се изплзнаха от борбата против тях, слязоха долу на Земята и вдъхновяваха това, което беше материализмът на 19-то столетие, с всичко, което го последва. Тези са вдъхновители на материализма на 19-то столетие.

Душите, които бяха останали назад, които бяха изпитали ученията на *Михаел* под сътрудничеството на индивидуалностите на Аристотел и на Александър, отново се преродиха на Земята с импулсите, които описях, в края на 19-то столетие и началото на 20-то столетие. Тази е Кармата на онези, които идват честно, вътрешно искрено в Антропософското Движение. И ние отново познаваме много от тези души в онези, които идват в Антропософското Движение.

Това е нещо потресаващо, когато го описваме така, както то стои в непосредствения заден план на онова, което става външно в настоящето. Обаче то е нещо, което трябва да бъде внедрено под влиянието на Коледния Импулс от Гьотеанума в душите, в сърцата на онези, които се наричат антропософи. Това ще им даде сила да работят по-нататък; *защото онези, които днес са антропософи, които са антропософи в честния, истинския смисъл, ще изпитат един силен стремеж, да слязат отново скоро на Земята.* И в пророчеството на *Михаел* ние виждаме, предвиждаме, как множество антропософски души ще дойдат отново на

Земята в края на 20-ия век, за да доведат до увеличение това, което днес трябва да бъде основано с мощна сила като Антропософско Движение. Това е всъщност онова, което трябва да движи антропософите: *тук стоя аз*. Антропософският импулс е в мене. Аз го познавам като Импулс на *Михаела*. Аз чакам, като за моето чакане се укрепвам чрез една истинска антропософска работа в настоящето и използвавам краткото междувреме, което е отредено на антропософските души между смъртта и едно ново раждане в 20-то столетие, за да дойда отново на Земята в края на 20-то столетие и да продължи движението с една много по-духовна сила. Аз се подготвям за тази нова епоха от 20-то и 21-то столетие - така си казва една истинска антропософска душа - защото на Земята има много разрушителни сили. Целият културен живот, целият живот на цивилизацията ще навлезе в упадък, ако духовността на Импулса на *Михаел* не обхване хората, ако хората не бъдат отново в състояние да повдигнат онова, което днес иска да се сгромоляса като цивилизация.

Ако се намерят такива честни антропософски души, които искат да внесат по този начин духовността в земния живот, тогава ще има едно движение нагоре. Ако не се намерят такива души, тогава упадъкът ще продължава да напредва. Световната война с всички нейни лоши последствия ще бъде само началото на нещо още по-лошо. Защото днес човечеството е изправено пред една голяма евентуалност: *пред евентуалността, да види как се сгромолясва в пропастта всичко, което е цивилизация, или да повдигне тази цивилизация чрез духовност, да я придвижи напред в смисъла на онова, което е вложено в Импулса на Михаел, който стои пред Импулса на Христос*.

Това е, обични приятели, което исках да ви развия пред Вашите души с моето сегашно присъствие. Бих искал то да продължи да действа във Вашите души. Защото както често пъти съм казвал, когато след едно радостно задоволително пребиваване заедно трябваше да приключи това, което можеше да бъде направено и разговаряно при едно такова пребиваване заедно. Когато антропософите са събрани заедно във физическия живот, те приемат това като тяхна Карма, обаче те остават заедно и когато са пространствено разделени. Така ние искаме да останем съединени в онези знаци, които могат да ни се покажат пред духовните очи, пред духовните уши, когато приемем с пълна сериозност такива неща, каквито на драго сърце бих искал, ако съм бил разбран, да текат през онова, което можах да развия пред Вас, обични приятели, в тези часове.

Значение на небесните тела, които заобикалят Земята, за живота на хората.

СКАЗКА ДЕСЕТА

Цюрих, 23 януари 1924 г.

/по непълни записки/

Когато като хора разглеждаме света около нас, тогава ние намираме като заобикалящ човека свят първо всичко онова, което е на Земята: *съществата на различните царства на Земята, на минералното, растителното, животинското царство, намираме човешкото царство, към което ние самите принадлежим, и намираме всичко онова, което принадлежи към тези царства, което е образувано от тях: планини, реки, облаци.* Когато след това насочим поглед по-надалече на вън в света, във вселената, ние виждаме тази вселена осеяна със звезди, с неподвижни звезди, планети и чрез антропософското разглеждане става добре ясно, че, както и Земята, тези звезди имат своите обитатели. Обаче когато човек насочва първо своя поглед както върху земния заобикалящ свят така също и в далечините на вселената, той намира в този пространствен заобикалящ го свят същества, които имат нещо общо само с една част от неговото себе. От антропософските разглеждания знаем, че ние хората сме съставени от едно физическо тяло, от едно етерно тяло, от едно астрално тяло и от един Аз. Ние знаем, че през време на сън се отделяме с Аза и с астралното тяло от физическото и от етерното тяло. Обаче всичко, което виждаме с нашите очи, което можем да възприемаме с нашите сетива в света, се намира в отношение само с нашето физическо и с нашето етерно тяло. Отначало то не стои за нас в никакво отношение с нашето астрално тяло и с нашия Аз. Само две звезди правят изключение от това: *Слънцето и Луната.* Слънцето и Луната са населени с духовно-душевни същества също така, както Земята е населена с хора.

Но също и другите звезди на далечната вселена са обитавани с духовно-душевни същества, само че през време на живота между раждането и смъртта човекът има само едно много косвено отношение към същинското духовно-душевно на далечните звезди. Само двете споменати звезди, Слънцето и Луната, правят изключение от това. Те са така да се каже за нас хората двете врати, чрез които и през време на физическия земен живот ние стоим във връзка с духовния свят. И самите те, Слънцето и Луната стоят в отношение с нас, а именно така, че Слънцето стои в отношение с нашия Аз, а Луната с нашето астрално тяло. Ние ще се приближим до разбирането на онова, което току що казах, ако насочим малко погледа върху онова, което намираме изнесено в книгите и различните цикли.

От тях Вие знаете, че Луната, която днес съпровожда Земята и се движи обаче свободно в мировото пространство, някога е била свързана със Земята, че е образувала едно единно тяло със Земята, че в определен мо-

мент се е отделила от Земята и е излязла във вселената и образува сега във вселената един вид колония на Земята. Обаче този е случаят не само по отношение на онова, което ни гледа надолу като физическо естество на Луната, този е също случаят със съществата, които я обитават. Вие знаете също и това, че някога Земята е била обитавана не само от човечи, а и от един вид по-висши същества, които са били първите велики учители на човечеството. Тези същества не живеяха на Земята, както човекът сега, в едно физическо тяло, а само в едно фино етерно тяло. Обаче въпреки това съществуваше общение между хората и тези същества още чак до атлантската епоха. Това общение се състоеше във факта, че хората от тези прадревни времена на Земята бяха заставени по определен начин да въдворят тишина в тяхната душа, да не възприе мат нищо от заобикалящия ги физически свят, а да постоянствуват със спокойна душа в пълен покой. И тогава с тези хора на прадревните времена - т.е. с нас самите, защото всички ние сме били в минали земни съществувания на нашата Земя - тогава с тези хора на прадревните времена ставаше така, като че въпросните Същества им говореха отвътре и хората чувствуваша и долавяха това като вдъхновение. Тези напреднали Същества съобщаваха на хората това, което имаха да им съобщават, не така, както ние си съобщаваме неща един на друг, а по начина, който Ви посочих. От всичко това хората създадоха една чудесна мъдрост. Всъщност съвременния човек е ужасно горд, той се счита безгранично умен. И в сравнение с първобитните хора той е действително такъв, обаче само умът не води до мъдростта, не води до знанието. Остроумието иде от ума, а умът не е единственият инструмент, който води до знание. По-дълбоки сили на душата бяха тези, които в прадревни времена водеха хората до знанието, което те също не изразяваха във формули на ума, нито в нашата еснафска граматика, защото всяка граматика е еснафска, а в полупоетичните творения. Тези прадревни мъдреци, които учеха човечеството чрез вдъхновението на тези напреднали Същества, изразяваха онова, което е останало като външни документи чак до нашите времена, в творения, които бяха наполовина поезия, изразяваха го в безгранично красиви, образни описания. Нека вземем литературата на Ведите, които индийците имат, философията Йога, философията Веданта, персийските документи, египетските документи, ние се удивляваме на всичко това, и сме наистина глупави, ако не се удивляваме. Колкото повече се вживяваме в нещата, колкото повече им се отдаваме, толкова повече ние си казваме: *да, днес ние сме умни, а тези древни хора не бяха умни като нас, обаче това, което те са описали като знание в една чудесна поетическа форма, е дълбоко, води дълбоко в тайните на света.* И външните документи на които така много се удивляваме днес, от които сме

разтресени, когато правилно чувствуваме нещата, тези външни документи са само последните остатъци на онова, което някога е съществувало в човечеството чрез едно устно предание, което сега само Духовната Наука може да открие като чудесна, прадревна Мъдрост. Обаче хората са израснали така да се каже от тази прамъдрост. Те биха останали непълнолетни и не биха стигнали до свободата на едно знание чрез собствена сила, ако биха останали винаги при тази пра-Мъдрост.

С това обаче онези велики пра-Учители нямаха вече никаква задача на Земята. Те напуснаха Земята. Както физическата част на Луната се отдели от Земята и отиде навън в ширините на вселената, така заедно с Луната излязоха и великите пра-Учители. Днес те образуват един вид мирова колония на Луната и онзи, който разглежда Луната с помощта на науката на посвещението, я намира населена от онези мъдри Същества, които някога са били другари на човечеството. Ние още можем да проникнем в основите на мъдростта на тези Същества, когато чрез едно повисоко развитие на онова, което описах в книгата "Как се добиват познания за висшите светове" стигнем до там, да се разбираме с тези Същества. Обаче тогава ние научаваме нещо твърде особено: *ние научаваме от тях, че въпреки и днес да не се намират на Земята, те имат една важна задача за Земята.* Трудно е да опишем със земни думи, да изразим със земни думи, които не са подходящи за това, каква важна задача за човечеството имат тези лунни Същества. Те водят така да се каже книга за цялото минало на човечеството, за всеки отделен човек. Не такива книги, каквито ние имаме в библиотеките, но все пак нещо, което можем да наречем книги, и в тези книги е записано за всеки човек онова, което е било изживяно от него в неговите последователни земни съществувания. Да се научим да познаваме Луната, това значи да се научим да познаваме човешкото минало. Когато слизаме на Земята от нашето съществуване преди раждането, в което се намираме между смъртта и едно ново раждане, когато слизаме на Земята от мировите ширини, ние минаваме през сферата на Луната и сме вътрешно докоснати от онова, което е записано във великото книговодство на лунните Същества върху нашето минало. Преди да слезем на Земята, това наше минало се отпечатва в нашето астрално тяло. В нашето астрално тяло, което донасяме долу в земното съществуване, ние намираме записките на тези лунни Същества. При обикновените условия това не преминава в нашата глава. За повечето неща през време на нейното земно съществуване главата въобще не е един толкова извънредно важен орган. Тя има голямо значение за външните материални понятия и идеи. Онова, което лунните Същества записват в човешкото същество в последната фаза на неговото слизване от Вселената на Земята, то - ако щете вярвайте или недейте вяр-

ва това - то е записано в онази част на нашето човешко същество, което наричаме духовната страна на нашата система на обмяната на веществата и на крайниците. Ето защо то почива изцяло в подсъзнанието, но то е там, преминава в растежа, преминава в здравето и преминава именно в онова, което бих могъл да нарека излечимост на един човек, когато той се разболява на Земята. Естествено това е една важна работа да познаем, коя е същността на болестта, обаче още по-важна работа е да познаем, как можем да се излекуваме. Свръхсетивното познание е вече едно съществено помощно средство при познаване същността на болестта; *обаче това е познанието на онова, което е записано по този начин в растежа, в силите на храненето, в силите на дишането от акашовите записи на лунните същества.* То е онова, което прави, щото човек да противопоставя по-голяма или по-малка устойчивост на едно излечение. Един човек се излекува по-лесно, друг някой по-трудно. Това зависи напълно от факта, как са направени записванията от неговия минал земен живот, от неговата Карма.

Видите ли, когато насочим поглед върху онова, което Луната представлява там на вълн с нейните обитатели, ние стигаме до там да кажем: *Луната е свързана вътрешно с всичко онова, което е нашето минало, което се простира върху нашите минали земни съществувания.* Да разберем правилно съществуването на Луната както то съществува навън в ширините на Вселената, това значи да чувствуваме и усещаме на Земята миналото на хората. Човешката съдба е съставена от онова, което ние донасяме от нашия минал земен живот, т.е. от нашето минало, и това, което можем да изпитаме през време на нашия живот в настоящето. И от онова, което можем да изпитаме в настоящето, заедно с нашето минало, се образува нашата съдба по-нататък в бъдещето през следващите земни съществувания. Следователно разгледа на космически, Луната заедно с нейните Същества ни се явява като онова, което вражда нашето минало в нашата съдба.

От това Вие виждате, колко малко знае съвременното познание за това, какво са всъщност небесните тела от външния свят. Физическото познание на Луната, с което сме свикнали днес, не е всъщност никакво познание. Онзи, който днес описва Луната физически, мисли, представя си, че това, което намира изобразено върху картите на Луната като планини, винаги е било там. Наивно е да се вярва това. Лунните Същества са били винаги там, духовно-душевното естество на Луната е било там, не обаче физическата материя. Можете да си изясните това, когато насочите поглед върху самия човек. В течение на своя земен живот човекът непрестанно променя, заменя своите физически същества. След 7 години ние нямаме вече нищо от веществата, които сега носим в себе си. Всичко ще

бъде заменено. Това, което остава в нас, е духовно-душевното, и така също и с небесните тела. Вие можете да гледате днес нагоре към Луната: *нейното вещество, макар и да трае по-дълго от човешкото вещество, е станало свършено друго в течение на времето; само духовно-душевното остава.* Когато обгърнем с поглед тези неща, ние получаваме един свършено друг поглед върху Вселената, свършено различен от този, който ни дава днешното материално познание. Това материално познание е без съмнение извънредно умно, остроумно, то може преди всичко да изчислява и изчислява абсолютно сигурно. Изчисленията са винаги правилни, верни, обаче те не отговарят на истината. Видите, някой днес може да изчисли структурата на сърцето. Той наблюдава тази структура днес, и в течение на един месец я наблюдава отново: *тя се е изменила, не много.* След още един месец тя пак не се е изменила много. Тогава въпросният изследовател пресмята, колко се е изменила структурата на сърцето за една година. Достатъчно е само да се умножи, и ще има изменението на структурата на сърцето за 10 години. Тогава той може да изчисли, каква е била структурата на сърцето преди 300 години, каква ще бъде след 300 години, и изчислението положително ще бъде вярно. Само че преди 300 години това сърце не е съществувало и то не ще съществува вече след 300 години. Така се постъпва и по отношение на други неща. Изчисленията са винаги правилни, обаче те не отговарят на действителността. Така е също и по отношение на външното вещество на небесните тела. Те променят тяхното вещество, обаче духовно-душевното остава. А за Луната това духовно-душевно естество е онова, което великите регистратори на нашето минало, на нашия минал живот втъкват в нашата съдба, което е свързано именно с една част на тези наша тъкан на съдбата като човек.

Така фактически Луната е една от вратите, които насочват човека в духовния свят, от който бива изтъкана неговата съдба от Съществата, които някога са били нашите мъдри другари на Земята в онова време, когато от един вътрешен инстинкт хората сами са си изтъкавали съдбата. Сега тъкането на съдбата става напълно в подсъзнанието. По-нататък ще чуем още някои неща върху този въпрос.

Съществува още и една друга врата за духовния свят: това е *Слънцето*. Когато се запознаваме със Слънцето чрез науката на посвещението, тогава ние не намираме Същества, които са свързани с нашата Земя както лунните Същества; *ние не намираме в Слънцето същества, които да са били някога обитатели на Земята.* Ние намираме онези Същества, които намирате назовани в моята книга "Тайната наука" с името Ангели и другите по-висши Същества на йерархиите. Когато казвам "*в Слънцето*", Вие трябва да си представите тези Същества в цялата сфера на

Слънцето, в целия поток на светлината, който излиза от Слънцето. Слънцето е жилище на Ангелите, на онези Същества, от които винаги едно е свързано с един човешки индивид. И по отношение на нашия Аз ние хората сме свързани с тези по-висши индивиди, ние сме свързани заедно с тези по-висши индивиди чрез слънчевото съществуване. Ангелите са така да се каже космически образци на човека, защото някога човекът ще достигне степента на Ангелите. На Слънцето живеят онези Същества, до които ние самите се приближаваме по отношение на тяхното устройство. От това Вие ще видите, че също както с лунното съществуване е свързано нашето минало, така със слънчевото съществуване е свързано нашето бъдеще. Луната и Слънцето представляват един свят на нашето минало и на нашето бъдеще и ако от една страна виждаме, че лунните Същества са книговодителите на нашето минало, че така да се каже нашите минали земни съществувания са записани върху листовите на техните книги, така чрез науката на посвещението ни става ясно, че ние трябва да гледаме към Ангелите, когато се интересуваме, когато сме загрижени за нашето бъдеще. Ние постоянно правим нещо, може би не всички, но по-голяма част от хората правят нещо. също както онова, което сме извършили в миналото, действа в нашия настоящ живот, така и онези неща, които вършим в настоящето действат в бъдещето. Обаче те могат да действат в бъдещето само благодарение на това, че така да се каже Ангелите насочват техните душевни погледи върху онова, което човекът върши в настоящето, и правят то да действа в бъдещето. Едно много добро чувство е това, когато считаме с тази професия на Ангелите в света Ние вършим някои неща, които ще донесат плодове в бъдещето. Съвременното човечество е станало ужасно лишено от мисли по отношение на такива неща. То трябва да взема предвид такива неща и когато човек върши нещо, той трябва да мисли за своя Ангел приблизително така: *"нека моят дух-пазител приеме това, което е мое дело, като един корен и произведе плодове от него"*. Следователно, колкото по-образно свързва един човек едно такова обръщение, едно такова приветствие със своя Ангел за дела, които трябва да донесат плодове в бъдеще, толкова повече ще съществуват от тези плодове в бъдещето.

Така следователно, както лунните Същества съхраняват нашата минала съдба, така слънчевите Същества тъкат нова съдба в бъдещето. В действителност от Слънцето е изпратена на Земята не само слънчевата светлина, не само външната светлина на Луната; *но когато насочим духовния поглед към Слънцето и Луната, ние знаем, че Луната стои във връзка с нашето астрално тяло.* Чрез тази връзка с нашето астрално тяло Луната е изходната точка за всичко онова, което се втъква от миналото в нашата съдба. Слънцето стои във връзка с нашия Аз, и чрез Същества-

та, които са за нас един образец за нашето космическо бъдеще, Слънцето стои във връзка с това, което е наша бъдеща съдба. Така в Слънцето и Луната, които външно стоят във взаимни отношения на светлината, в образа на взаимоотношенията на Слънцето и Луната се тъкат небесните отражения на нашата съдба.

Науката на посвещението доставя в това отношение едно истинско обяснение на състоянието на нещата. Когато онзи, който действително е стигнал толкова далече, колкото е необходимо - аз описах това в моята книга "Как се постигат познания за висшите светове" - наблюдава пълната Луна, тогава той вижда не само това, което обикновеното човешко съзнание вижда, а той вижда преди всичко в предадената светлина своята минала съдба, съдържанието на своя минал земен живот. И когато е изострил съответния духовен поглед и насочва поглед към едно място, където се намира новата Луна, която не се вижда с физическите очи, тогава онова, което изпраща срещу него тъмнината от тъмната Луна, което изпраща своята сянка от тъмната Луна, е за него великият напомнител, великият предупредител от неговата съдба, който му вика, как трябва да се държи по отношение на нещата на своето минало в миналия земен живот, за да ги изправи отново в кармическото развитие.

В едно подобно отношение може човекът да гледа също и Слънцето. И там също той може да предчувствува онова, което му прави знак като бъдещи определения на съдбата, поне в общи черти, ако не специално. Когато сега се абстрахираме от космическото и насочваме поглед към самия човек, тогава виждаме как човешката съдба действително е изтъкана по един чудесен начин от два елемента.

Когато двама човеци се срещат, единият да речем в неговата 25 годишна възраст, другият в неговата 30 годишна възраст, може да се яви случаят - това не става винаги - щото, когато единият или другият насочи погледа в миналото върху неговия досегашен земен живот, на него му става съвършено ясно: *те са изминали техния жизнен път така, като че са се търсили един друг.* Ние проявяваме просто една липса на мислене, когато не обръщаме внимание на такива неща. Още детето е поело посоката на пътя, който трябваше да го доведе до там, където ще срещне другия човек, и другия човек, също е поел този път и всичко до момента на срещата е станало в подсъзнанието, включително и мястото на срещата. Но какво е действувало в подсъзнанието? Ако единият е А и другият е Б, А е слязъл през сферата на Луната, преди да навлезе в земния живот. Лунните Същества са записали в техните книги, а също и в астралното тяло онова, което той е имал общо с Б в миналия земен живот и тези записи в Акашовата хроника на Луната са повлияли на пътя, също и при Б. В момента, когато и двамата човеци се срещат, подсъзнателно престава

да има единственото значение, защото тогава тези двама души се виждат един друг. Те правят впечатление един върху другия. Изпитват симпатия или антипатия един към друг. Сега действа вече не едно запазване на миналото, а действа настоящето. Явяват се Ангелите и водят тогава хората по-нататък. Тук слънчевото съществуване настъпва в своята сила, така щото Слънцето и Луната действително тъкат заедно вътре в човека неговата съдба.

Това може да се долови общо взето много точно, когато разумно наблюдаваме живота на човека.

Вземете двама души, които се срещат някъде. Впечатлението, което те правят един върху друг, може да бъде твърде различно. Има случаи, когато двама души се срещат и положението е действително такова, че единият приема напълно другия в своята воля, в своето сърце. Това приемане в сърцето е до висока степен неповлияно от личното впечатление. Хора, които искат да разберат света само с ума, нямат особено голямо разбиране за онова, което съществува вътрешно, защото действително твърде чудесно е, когато виждаме, как един човек застава срещу друг човек. Единият път А приема в своята воля Б така, че казва: *и аз самият искам да върша това, което върши*. Както му харесва на него, така ми харесва и на мене. Но Б е грозен и ние не можем да разберем, как Б може да се хареса на А. Видите ли, привлекателността, която Б упражнява върху А не се образува чрез ума, нито чрез впечатленията на сетивата, а чрез дълбоките сили на душата: *чрез волята и онова, което от волята преминава в душата, в сърцето на човека*. Може другият да е много грозен, той е получил тази грозота в настоящия живот. Това, което свързва двамата, произхожда от онова, което те са преживяли заедно в миналото земно съществуване. По външния изглед хората вярват, че двамата съвсем не си подхождат. Обаче онова, което те носят в тяхното подсъзнание, събира техните воли. Това се показва често пъти още през времето на детството. Колко често пъти някое дете е готово да бъде както "Той", да иска както "Той", да чувствава както "Той". Тогава е налице една кармическа връзка.

Това е единият вид, как хората се срещат в живота; *и ако добре обръщаме внимание на този вид срещи, както са правели хората в едно не много далечно минало и както и ние ще вършим същото в едно не много далечно бъдеще, когато погледът ще бъде насочен повече върху вътрешността на човека, тогава в такива случаи ще можем да познаем от начина по който пулсира една воля, че сме прекарвали нашия минал земен живот с хора и подсъзнателните душевни сили ще ни подсказват нещо върху това, какво сме прекарвали в миналия земен живот заедно със съответните хора*.

Другият случай е този, че срещаме някой човек, при който не се установява никакво подобно отношение между волите, а се установява такова отношение, при което меродавно естетическото или умствено впечатление. Колко често се случва, че някой А се запознава с някой Б и тогава не говори за него с онзи тон на въодушевление или на отвращение, с който говори за един човек, с който е бил кармически свързан по-рано. Той може би ще хвали един такъв човек, с който не е свързан кармически, ще го намери за мил, за отличен човек, но той не влиза във волята, а само в ума, в естетическото чувство.

Това е вторият вид, по който се срещаме с хора. Ако онова, което двама души упражняват като въздействие един върху друг, прониква чак във волята, в сърцето, в характера, тогава е налице една кармическа съпринадлежност, тогава двамата са били събрани чрез общи изживявания в миналия земен живот. Ако от един човек излиза един импулс, който прониква само до ума, до естетическото чувство, така че този човек само ни харесва или не ни харесва, тогава няма нещо, което Луната е направила, а което Слънцето прави едва в настоящето и което ще намери едно продължение едва в бъдещето. Така щото чрез едно смислено разглеждане не на човека ние можем да стигнем до там, да чувствуваме, къде са налице кармически връзки.

А сега видите ли, онова, което Ви разказах, а именно нещо, което може да бъде добито като познание на света чрез Антропософията, и също както съвсем не е необходимо човек да бъде художник, за да намери, че една картина е хубава, така не е необходимо той да бъде посветен, за да разбере нещата. Човек може да разбере нещата, защото идеите си съответствуват едни с други. Има хора, които казват: *какво ни интересува нас целият духовен свят, ние ще можем да го разберем едва тогава, когато ще бъдем в него*. Тези хора казват това поради причината, защото днес са свикнали да наричат едно доказателство само онова, което може да бъде доказано само сетивно уловимо с ръка. Такива хора изглеждат на безумци, които казват: *всичко, което е в света, трябва да се опира на нещо, трябва да бъде подпряно, иначе то ще падне на Земята*. Някой може да дойде и да каже: *Земята, Луната, Слънцето се намират във в мировото пространство, обаче те трябва да имат една подпора, за да не паднат долу*. Той не знае, че небесните тела не се нуждаят от никаква подпора, защото те се крепят взаимно. На такова разбиране се позовава Антропософията. При нея идеите не могат да се подкрепят чрез нещо външно уловимо с ръка, обаче те се крепят едни други взаимно. Прочетете първо една единствена антропософска книга, тогава може да се случи да я оставите настрана, защото сте свикнали да виждате всичко доказано осезателно, Вие ще я оставите настрана, защото в нея нищо не е до-

казано. Но четете все повече и повече, тогава ще откриете, че идеите се подкрепят едни други взаимно и се поддържат както небесните тела. Човек може да разбере вече нещата, даже и когато не е един посветен, обаче чрез науката на посвещението нещата стават още по-значително плътни. Те се изживяват по друг начин. Ето защо онзи, който е стигнал достатъчно далече, може също да говори в една друга форма върху тази човешка съдба изтъкана от миналото, настоящето и бъдещето. Онзи, който е минал до известна степен през посвещението, при него изживяванията стават много по-конкретни. Пред Вас стои един човек, той Ви разказва нещо, Вие го слушате. Така както се слуша външното, посветеният може да чува и вътрешното, духовния език, който не е по-малко ясен от човешкия език. За посветения човекът, с който е бил кармически свързан в миналото, говори с пълната яснота, с която хората Ви говорят обикновено, когато той отново го среща в настоящия живот. Той слуша един вътрешен говор. Ще кажете, че посветеният има цял вързоп хора в себе си, от които единият му говори повече, другият по-малко ясно. Такъв е действително случаят. Но това е същевременно нагледното доказателство за начина, по който човек е прекарал своя минал земен живот. Аз казах, че великите регистратори, лунните Същества нанасят съдбата; *обаче в момента, когато посветеният среща един човек, с когото е бил кармически свързан в миналия земен живот, той е озарен като от светлината на пълната луна от записванията направени за другия човек, с който той е свързан кармически.* Това, което ние мислим и вършим в настоящето, то не ни говори, обаче след определено време, след не толкова продължително време онова, което сме направили, което е зарегистрирано на Луната, става говорещо и живо. Акашовите образи са живи образи: *когато срещате съдържанието на един минал земен живот, вие се научавате да познавате самия себе си и да познавате един друг човек.* Общото от миналия земен живот отново оживява; *ето защо не е никак чудно, че ние можем да чуваме да говори това оживяващо отново от вътрешността на другия човек.* Ние сме вътрешно заедно с онова, с което сме били заедно в миналия земен живот. Този ще бъде пътят на хората в бъдещето: *хората ще трябва първо да си усвоят едно тънко чувство за това, за да може да бъде изживяна тяхната воля в срещата на един друг човек, така че да чувствуват този човек.* В една епоха, която ще дойде след 7,000 до 9,000 години, всички хора на Земята ще чуват да им говорят вътрешно другите хора, с които са свързани кармически.

Когато се срещнем с един човек, с който не сме били свързани кармически, когато срещаме за първи път, това също се представя различно, след като сме получили посвещението. Естествено посветеният може да

срещне в живота хора, с които не е свързан кармически. Обаче това отношение ще бъде различно от онова, което съществува за обикновеното съзнание. Той чувствава с определена тънкость нови факти в космическия човек.

Ние виждаме чрез един човек, когото срещаме за първи път, по-дълбоко в света. Щастие е също, да срещнем за първи път един човек, и този факт, че чрез един човек, когото за първи път срещаме, ние се научаваме да познаваме по-добре света, трябва отново да се развие като едно тънко чувство. Когато срещнем един човек, когото не е свързан кармически, когато той застава така да се каже за първи път срещу този човек, посветеният разбира веднага, че има по отношение на този човек една задача: *той веднага има задачата, да са свърже с духа-пазител от сферата на Ангелите, който е натоварен да пази особено този човек.* Той трябва да се запознае не само с този човек, а трябва да се запознае и с духа-пазител на този човек. Ангелът на този човек също говори с голяма яснота от собствената вътрешност, когато посветеният се среща с различни хора, с които не е свързан кармически, тогава той чува да му говори отвътре нещо напълно ясно. Той чува думите на Ангелите на тези хора от своята вътрешност. Това предава на посветения един особен характер в неговата обхода с хората. Той сам приема нещо, което Ангелът иска да каже на човека, с когото се запознава, превръща се в негов Ангел. Чрез това онова, което може да се говори на хората, става по-интимно поради една причина различна от първата, то става по-интимно, отколкото става за обикновеното съзнание. Ето защо става така, че за всеки човек, когото среща за първи път в Космоса, посветеният е един друг, той е в този момент нещо от Ангела на този човек. На това почива способността за преобразуване на онези хора със силата на посвещението. Сега несъмнено хората имат една много малка способност да чувствуват такива неща. Обаче не са така далече от нас в миналото столетията, когато човечеството е имало много по-голяма способност да чувствава тези неща. Тогава можеше да се случи, един мъдър човек да стои пред редица други хора и всеки един от тях да го опише по различен начин. Ако постъпваме еснафски, тогава ние ще кажем: *една интересна личност е била описана от 20 души и всеки един я е описал по различен начин, следователно никой от тях не я е видял.* Обаче може би и 20-те са го видели. Той се е преобразил за всеки един от тях, като се е поставил в отношение с Ангела на всеки един от тези хора. Видите ли, в това отношение царува действително една пропаст между онова, което днес е обичайно за хората, и онова, което е било обичайно в едно недалечно минало. Днес хората учат много, но те учат свършено различно от това, което се е учело в миналото. По-висшето обучение, през което хората са минавали в едно

недалечно минало, даваше указание, как онези, които като свещеници или учители трябваше да ръководят и напътват други хора; *можеше да добият способността да се свържат с Ангела на един друг човек*. Хората са изгубили даже и спомена за това. Учението на Ангелите беше една наука за онези, които искаха да станат ръководители на човечеството, за да добият способността да се преобразяват.

И още нещо друго: *на вас ще ви направи извънредно силно впечатление - и аз говорих върху това в моята книга "Християнството като мистичен факт" - как изглеждат биографиите, които са запазени за древните посветени; едната прилича на другата!* Опитайте се да проучите биографиите на посветените и ще видите, че едната прилича на другата, защото по отношение на духовния живот посветените са изживели подобни биографии. Обаче това не са биографии, които са били написани от хора, защото тези биографии не приличат една на друга. Когато всички онези, които, да речем, са изживели Заратустра, биха написали една характеристика на Заратустра, всеки един би я написал различно, защото Заратустра се е преобразявал за всеки един човек. Онова, което светът трябваше да знае за посветените, беше една биография вдъхновена от висшите Духове.

Така ние можем да кажем: *онзи, който със силата на посвещението застава срещу един човек, с който е свързан кармически, възприема неговото минало като свое собствено, научава се да познава това минало чрез духовно-душевното естество на лунните същества*.

Онзи, който със силата на посвещението застава срещу един човек, когото среща за първи път в Космоса, получава задачата да се свърже с неговия Ангел. Тогава той се научава да познава много неща от външния свят. Наистина Ангелите му говорят отвътре, Ангелите говорят общо взето вътре в нас, и ние сме един външен свят. В действителност ние не можем никак да познаем други хора по-дълбоко с духовни сили, без да познаем войнството от Ангели. Напълно невъзможно е, да постигнем истинско познание на човека, без да имаме познание на Ангелите. Също така, както трябва да кажа, че и обикновеното тънко чувство, когато то се среща с хората, които не са кармически свързани, се научава да познава заобикалящия свят, така и посветеният се научава да познава добре същинския външен свят, света на Ангелите. С това той получава посредници за по-висшите йерархии.

Също и нещо друго може да обърне вниманието ни, как сме свързани кармически с един човек в живота. Ние срещаме в живота един човек, срещаме някой друг. Достатъчно е само да бъдем внимателни: *можем да срещнем един човек, да имаме много работа с него, да работим с него и т.н., обаче не можем да сънуваме за него*. Ние не можем да съну-

ваме за него, защото той не е свързан с нашето астрално тяло, а само с нашия Аз.

Срещаме други хора, видели сме ги само бегло и те ни преследват в нашите сънища, даже и в будните сънища. Това е едно представяне оформено вътре, което няма нищо общо с проявите на човек, с неговата външност, защото сме кармически свързани с него. Срещаме един човек, с който сме били кармически свързани, и веднага сме заставени да си създадем един образ за този човек. Ако съответният човек е художник, т.е. ако ние сме художници, би могло да се случи веднага да нарисуваме един портрет на срещнатия, който портрет един човек еснафин ще намери за съвсем неприличащ на оригинала, докато посветеният намира едно минало възплъщение на човека, когото е нарисувал. Ние се научаваме да познаваме другия човек в дълбини на неговото същество, макар и в подсъзнанието, когато сме кармически свързани с него. Чрез онези хора, които срещаме за първи път в живота, с които не сме свързани кармически, ние се научаваме да познаваме човечеството изобщо. Хората се отнасят също според това. Ако при "Файф ъ клок на чай" или при други случаи се събирате с хора, опитайте се някога да се вслушате в живота: когато един човек е срещнал друг човек, с когото е кармически свързан, той не казва много нещо за други хора, обаче за този човек казва нещо важно. Той обръща вниманието върху нещо важно, особено тогава, когато е несъзнателен в такива неща. Обърнете внимание на живота: *на чай в 5 часа влизате в разговор с някого, с когото не сте свързани кармически*. Все пак той Ви интересува външно, разказва Ви така, като че е представител на цялото общество участващо в чая от 5 часа Това е едно краткотрайно общество, там могат да се чуят много работи от света, от хора, които са големи политици - Вие слушате само този единствен човек и според този човек съдите може би погрешно за цялото присъстващо общество. Ние се научаваме да познаваме другите неща от света чрез хора, с които не сме свързани кармически. Един пътник, който веднъж минал в полунощ през гарата Кьонигсберг и поискал там да му се даде едно кафе, бил посрещнат много грубо от келнера, когото повикал и който имал червена коса и бил заспал. Върху този случай пътникът записал в своя дневник: *кьонигсбергйци имат червени коси, сънливи са и груби*. Според този среднощен келнер, с когото не е бил кармически свързан, съответният пътник отсъдил за жителите на Кьонигсберг.

Видите ли, чрез такива разглеждания ние добиваме стойности на живота, сближаваме се с хората, научаваме се да бъдем свързани по друг начин с тях. Но ние се научаваме да познаваме не само живота на хората, и това трябва да бъде именно същественото за Антропософията, че тя действително навлиза в живота, ние се научаваме също да чувстваваме, да

усещаме и да познаваме космическия живот. Слънцето и Луната изгубват всичко абстрактно и стават нещо живо, към което гледаме в Космоса и което по отношение на малката съдба на хората тук на Земята е съответното велико във вселената.

Така в нашия живот е съединено действието на Слънцето и действието на Луната. Всичко онова, което свети долу към нас от Луната, е свързано с нашето космическо минало, а Слънцето е свързано с нашето космическо бъдеще.

Върху тази важна за живота страна на живота, чрез тази страна, която доставя стойности на живота, искаше да обърне особено вниманието нашето Коледно Тържество, което основа отново Антропософското Общество. Там трябваше да се каже и беше казано, че между нас трябва отново да живее езотериката в истинския смисъл на думата. Ето защо това Коледно Тържество не трябваше да бъде един празник, на който са се събрали определен брой антропософи, то трябваше да продължи да живее в неговата действеност и в неговите импулси. Планира се едно ново устройство на един бюлетин - той вече съществува и са излезли от печат вече първите три броя. Първо един бюлетин върху процесите в цялото Антропософско Общество, върху това, което става в Антропософското Общество. Това общество трябва да стане по този начин един жив духовен организъм. На мене винаги ми се е случвало при моите пътувания, че например хората в Хага казваха: *но ние не знаем, какво става с хората във Виена, а принадлежим на едно и също Антропософско Общество!* Колко много са онези хора тук, които бих могъл да запitam, какво става в антропософските клонове в Лайпциг, в Хамбург? Но така трябва да бъде в бъдеще. Тези неща трябва да отидат толкова далече, че онзи, който е член на клона в Нова Зеландия, да има действително една представа за това, което става във Виена. Членовете на Антропософското Общество ще направят добре да съобщават на редакцията на бюлетина онова, което са изживели вътре и вън от Антропософското Общество. Това ще бъде после преработено и винаги ще може да се прочита за това, което става в Антропософското Общество. Аз възнамерявам в бъдеще да включвам във всеки брой малки, кратки афоризми, които резюмират важни съдържания на живота, така щото такива афоризми ще могат да се използват в клоновете или при други случаи.

Чрез всичко това ще трябва да се влее действителен живот, пулсиращ живот в Антропософското Общество. Това искаше нашето Коледно Тържество. За това трябва да има съзнание всеки отделен член. И само поради факта, че това би трябвало да бъде така и всъщност трябва да бъде така, ако самата Антропософия трябва да има по един правилен начин своето минало и своето бъдеще, след като години наред стоях настрана,

аз реших да поема управлението и председателството на Обществото заедно с такива членове на президиума, за които зная, че те ще работят плодотворно от Гьотеанума. Наистина при моята възраст аз не бих се решил да работя отново така, както съм вършил това на младини, да започна отново, ако не беше налице една абсолютна необходимост. Същевременно бих искал да апелирам към всеки член на Антропософското Общество, да помага, бих искал това Коледно Тържество да залегне в сърцето на всеки член и да не престава да живее, да продължава да се развива все по-нататък и по-нататък като едно семе на живота, така че в Антропософското Общество да се влее един все по-активен и по-активен живот. Тогава също Антропософското Общество ще може да действа в света.

СКАЗКА ЕДИНАДЕСЕТА

Щутгарт, 6 февруари 1924 г.

Позволете ми да започна с едно антропософско обяснение, за да се върна накрая с няколко думи към онова, което беше замислено с Коледното Тържество /Коледното Събрание/.

От различните антропософски изложения Вие познавате значението, което заобикалящите Земята небесни тела имат за живота и съществуването на човека. Днес бих искал да Ви говоря върху една особена глава от тази област. Когато през време на нашето земно съществуване насочим поглед наоколо върху всичко онова, което ни заобикаля на Земята, а също и върху това, което ни заобикаля в мировата околност на Земята, и тогава също, когато нашите физически сетива са насочени към звездите, ние виждаме само онова, което е свързано с онази част на нашето човешко същество, което ние напускаме при смъртта. От различните антропософски описания ние знаем, че човешкото физическо тяло черпи своите сили, също и своя веществен състав от онова, което ни заобикаля на Земята. Знаем по-нататък, че освен физическото тяло ние носим в нас едно етерно тяло и че по същия начин, както физическото тяло черпи своите сили, своите материални съставни части от Земята, така и това етерно тяло черпи своите съставни части, своите сили от ширините на извънземната Вселена, от мировия етер. И този етерен свят е, който заобикаля Земята в пространствените ширини, този етерен свят е, в който са положени звездите, от които светлината се разлива на Земята от Вселената. Така ние дължим нашето физическо и нашето етерно съществуване на онова, което можем да виждаме или в заобикалящия ни на Земята свят или в света, който заобикаля Земята. Обаче в това, което ни обгръща като заобикалящ Земята свят във Вселената, ние виждаме първо две небесни тела, които можем да наречем направо като врати в духов-

ния свят. Ние виждаме две небесни тела, Слънцето и Луната. Открай време онези, които могат да проникнат с тяхното разбиране по-дълбоко в устройството на мировото цяло, са приписвали на тези две небесни тела, на Слънцето и Луната, мислимо най-голямото значение за човешкия живот и за човешкото съществуване.

Когато разгледаме човека в антропософски смисъл, ние можем да знаем, че освен физическото и етерното тяло човекът има също едно астрално тяло и един Аз. Обаче когато насочим поглед върху това астрално тяло и върху този Аз, ние не намираме никъде в ширините, които можем да наблюдаваме с нашите външни сетива - даже когато, насочим поглед в света на звездите - ние не можем да намерим нищо, което за външното наблюдение да бъде подобно на астралната и Азова същност на човека. Ние намираме именно само онова, което е подобно на физическата и на етерната същност. Нищо от това, което е видимо, което се изявява за нашите сетива, което се изявява за нашия ум в ширините на Вселената, нищо не ни показва съставните части, силите на астралното тяло и на човешкия Аз. Въпреки това в Луната и в Слънцето имаме нещо, което се очертава като врата в онзи свят, от който произхождат нашето астрално тяло и нашият Аз.

Вие сте проследили в моята книга "Тайната наука" и в други книги, че там се говори за един момент, когато физическата Луна се е отделила от Земята. Там е обърнато вниманието върху това, как някога физическата Луна и Земята са образували едно единно небесно тяло във Вселената, как след това тази физическа Луна се е отделила от Земята. Обаче това физическо отделяне или етерно отделяне не е всичко, което трябва да ни занимава по отношение на съществуването на Луната и на човешкия живот, а в отделянето на Луната имаме същевременно работа с един пълен със значение духовен факт.

Аз често пъти съм обръщал вниманието и на това, че в прадревни времена на Земята човекът е притежавал една така наречена пра-мъдрост. Ние се гордеем днес с разбирането на нашия ум, с нашето така наречено знание на ума и на наблюдението. Без съмнение онова, което днес знаем по този начин, едно древно човечество не е познавало, не е знаело, за това Земята трябваше да мине през определено развитие и с нея заедно и човекът. Едва чрез това развитие човекът можа да използва своето физическо тяло, с високо развита нервна система, така, че може да добие едно знание на ума. Прадревното знание на човечеството беше едно инстинктивно знание, то се проявява по различен начин в сравнение с днешното знание. Това, което човечеството знаеше за тайните на света в прадревни времена се разгръщаше в мощни поетически форми. И в онова, което се е запазило по предание, което днес може да се проследи в

документите, в него се намира само един отзвук от величието и мощността на прадревната мъдрост, която човечеството е притежавало някога на Земята. Обаче днес ние можем да изпаднем в дълбоко удивление, когато оставим да действа върху нас нещо такова като индийските Веди или философията Веданта. Ние се удивляваме на величествените стихове на Бхагават-Гита, виждаме във всичко това нещо велико. Обаче трябва да имаме съзнанието: *все пак това са последните остатъци на нещо много по-велико, на нещо много по-мощно, което е съществувало някога за човечеството*. И това велико, това мощно, което е съществувало някога, човечеството го дължеше на факта, че в прадревни времена живееше в общение със Съществата, които в тяхното съществуване стояха по-високо от днешното човечество и естествено по-високо от тогавашното човечество, Същества, които нямаха едно физическо тяло както днешния човек, а ходеха по Земята облечени само в едно етерно тяло и които въпреки това водеха един живот в общение с тогавашните хора. Тъй като тези Същества нямаха физически тяло, те не можеха естествено да говорят с хората по начина, както сме свикнали днес, един човек да говори на друг човек. Обаче в определени състояния на съзнанието хората от прадревните време на чувствуваха - и в крайна сметка това сме били ние всички на нашите минали земни съществувания - ние следователно, мога да кажа, чувствувахме в прадревни времена на земното развитие в особени състояния на съзнанието, как в нас изникваха вътрешно усещания, мисли, за които знаехме: *те не идват от самия човек, който ги развива, както днес не идват от нас самите това, което слушаме чрез устно съобщение от един друг човек*. Ходещите по Земята етерни Сврърхчовеци вдъхновяваха, бихме могли да кажем, на хората много по-висшето, много по-мощното знание, което тези Същества притежаваха. *Следователно в минали земни съществувания в прадревните времена на Земята ние сме имали общение със същества от нефизическо естество*. Тези Същества не са вече днес тук на Земята. Те вече отдавна не са сред земния живот. Те са се оттеглили от общуването с хората и човечеството има незначителни остатъци от това, което някога са научили върху тайните на Вселената от тези прадревни Същества, незначителни остатъци е запазило човечеството в различните документи. И всъщност можем да кажем, че то едва ли вече разбира нещо от тези незначителни остатъци.

Къде са се оттеглили тези прадревни Същества? Видите ли, също както физическата Луна се е отделила от Земята, така заедно с това небесно тяло на Луната са се оттеглили и тези Същества в обширната Вселена. Аз вече говорих за нещо подобно Днес искаме да се запознаем с нещо повече върху тези Същества, така че - когато насочим поглед върху

това небесно тяло на Луната - можем да кажем: *то е населено от същества, които някога са били другари на човечеството на Земята и които са се оттеглили в тази колония на Луната.* Тези Същества нямат привидно никаква връзка с външния човек, който живее в своето физическо тяло на Земята; *въпреки това, те имат такава връзка.* И именно върху тази връзка искаме да обърнем сега вниманието. Че тези Същества са свързани по някакъв начин с човешкото минало, това можем да видим от факта, че в миналото те са били другари на човечеството на Земята. И те са останали свързани с миналото на човека.

Когато разглеждаме човека, как той завършва своя живот във физическото тяло тук на Земята, ние откриваме, че в този живот се вътква онова, което наричаме съдба. Тази съдба, която сме свикнали да наричаме с източното име Карма, се очертава като нещо пълно с тайнственост в човешкия живот. Обаче хората не винаги разглеждат това пълно с тайнственост нещо в неговите пълни със значение връзки. Помислете само: *двама хора се срещат в определена възраст.* Те не са се виждали порано. От момента, когато са се срещнали, в техния живот влиза нещо, което е свързано с тяхната общност. Те се опознават един друг и знаят, че сега ще имат много работа един с друг. Когато обаче такива хора погледнат в миналото на своя живот, който са прекарвали от детството насам на Земята, оказва се, ако разглеждат нещата достатъчно без пристрастно, че всичко, което са вършили до момента, когато са се срещнали, всичко е било пълно със смисъл и всяка стъпка, която са направили от детството още, е била така насочена, за да стигнат именно на онова място, където и двамата да се срещат. От този момент, когато са се срещнали, те поглеждат назад и виждат, че изминалият до тогава земен живот е протекъл така, щото могат да си кажат: *тази е моята изходна точка в далечното детство, обаче аз съм направил всяка стъпка така, че накрая моят път трябваше да ме доведе там, където да срещна другия.* Всичко, което съм извършил по един пълен със смисъл начин, всичко това е станало напълно несъзнателно; *онова, което стана съзнателно, настъпи едва след срещата, обаче несъзнателното се свързва по един чудесен начин със съзнателното.* И има голяма разлика в тъкането на съдбата по отношение на онова, което сме устроили несъзнателно като наш земен път, за да срещнем другия, и онова което вършим след това, когато сме го срещнали. Той е тук пред нас, ние го виждаме, разбираме онова, което той говори и насочваме нашите действия според това, както той се проявява, както той застава срещу нас във външния живот. Ние водим с него един общ живот, който е достъпен за нашите сетива, за нашия ум. Обаче ние ще видим, как в този общ живот, достъпен за нашите сетива и за нашия ум, отново се намесва несъзнателно онова, което ни е ръко-

водило в пътя до момента, когато сме се срещнали. Можем да запитаме: *какво действа и живее в тези насоки, във всички тези сили с които се движим по посоката към другия?*

Това може да бъде също някое събитие, към което ние се движим. Тук трябва да се вземе под внимание всичко, което е свързано със съдбата. Ние ще открием, че тук има голяма разлика в земния живот между единия вид изживявания и другия. Ние можем да се срещнем с един човек в живота по два начина. При единия вид среща веднага добиваме чувството - или получаваме това чувство, след като после сме се запознали с един човек или с едно събитие - а именно чувството, което приемаме в нашата воля. Ние се запознаваме с човека; *това, което той е, което върши общо с нас, е така, че ние го чувствуваме в самите нас проявяващо се в нашата воля, че искаме преди всичко да мислим така, както той мисли, да чувствуваме, както той чувствува, да искаме както той иска.* Да, ние чувствуваме: *този човек започва да проявява сила в самите нас.* Ние го чувствуваме вътре в нас. Той възбужда нещо в нашата вътрешност, което идва от него, което обаче все пак живее в нашата воля, което от волята прониква нашето чувство, нашата душа. Даже по този начин ние се научаваме да познаваме по-добре самите себе си, като чувствуваме по отношение на нашата воля и на свързаното по-дълбоко с волята чувство: *този човек не е само тук, за да действа отвън върху нас, а той раздвижва и подбужда нещо в нас, което се намира в самите нас.* Този е единият начин, по който срещаме съдбовно хора в живота.

Другият начин е този, когато при запознаването с един човек в самите нас става по-слабо раздвижване, по-малко възбуждане, когато гледаме този човек повече от вън, когато съдим за него според впечатлението, което той прави върху нашия ум, според естетическото впечатление, което той ни прави. Помислете само, каква голяма разлика има между двата вида, по които се запознаваме с други хора.

Представете си само: *вие се запознавате с единия или с другия човек, след това отивате някъде другаде и сте изкушени да говорите върху това ваше запознанство, съответно върху другия човек, с който сте се запознали.* Начинът, по който говорим в такъв случай, се различава извънредно много по отношение запознаването с хора в живота. Единият път говорим така, щото всеки забелязва, че сме свързани вътрешно с нашите думи, че даваме нещо от самите нас, когато говорим за другия човек - и говорим неща, които съвсем не са разбираеми за другите хора. Ние говорим за другия човек в красиви думи, обаче той е грозен и около нас има хора, които съвсем не могат да разберат, как можем да говорим така, защото върху тях прави впечатление грозотата на човека. Те не

могат да разберат, как можем да говорим в химни за човека, когото те виждат, че е грозен. Обаче нас никак не ни интересува това, което другите намират у него като грозно от естетическа гледна точка, ние не говорим за това, което предава впечатлението получено от неговата външност. Ние говорим за това, което той е възбудил, което той е раздвижил вътре в нас, и това, което говорим за този човек, не е нужно да бъде в съгласие с впечатлението, което другите хора имат.

Обаче при други хора положението е различно. Ние добре виждаме, че те са красиви или грозни. Ние говорим за тях така, че се вижда: *меродавни са впечатлението на сетивата, естетическото впечатление, впечатлението върху ума*. Ние говорим така, че може би казваме: *това е един отличен човек!* Вие знаете, че в живота има познанства, при които съвсем не ни хрумва да говорим по този външен начин за един човек. Ние говорим също така, че другите веднага могат да разберат нещата, ако и те също познават съответния човек или когато се запознаят с него.

Тези два начина да описваме срещата си с хора, въобще да гледаме на срещата си с хора, тези два начина просто съществуват. Само че първият начин е онзи, който сочи в миналото към това, че при срещата със съответния човек се раздвижва и възбужда в нас задружния живот от миналия земен живот. Че нещо сочи в миналото към предишни въплъщения, в които сме живели заедно с този човек, това е, което се проявява по този начин в нашите чувства при първия вид срещи и при първия вид съждение по отношение на този човек. При втория вид е така, че ние съдим външно, съдим по такъв начин, както могат да разберат това също и другите, защото не сме били заедно с този човек в минали земни съществувания, може би го срещаме за първи път в този наш живот.

Когато обаче след това проверим с духовното разбиране, какво стои на основата на тази съдбовна среща, което се проявява по толкова характерен начин в първия случай, ние откриваме, че преди да слезе в земно то съществуване - когато след като е минал през други небесни сфери, преди това слизане минава през сферата на Луната - в астралното тяло на човека е втъкано, посадено това, което е негова обща Карма с другите хора; *то бива посадено в него за неговия днешен живот от онези другари на човека, които някога са живели заедно с хората на Земята, както ви описах това по-рано, и които са се оттеглили в лунното съществуване*. Това са Съществата, през сферата на които ние минаваме, преди да слезем в земното съществуване. Това са Съществата, които от онова време насам, откакто са напуснали Земята и съвместния живот с хората, се занимават със записването на съдбата, което хора та преживяват заедно едни с други. И така е, че ние можем да насочим поглед назад върху онова, което се намира в самите нас, което се раздвижва, когато се

срещаме с един човек по първия начин. И това, което се намира в самите нас, ние го намираме същевременно записано в онези големи книги на съдбата, които тези лунни Същества водят с тяхното познаване на човешкия земен живот. Това са книги, които могат да бъдат водени в духовното. Това са книги, които съдържат всичко, което сме преживяли заедно с другите хора. Ние четем заедно в тези книги онова, което след това донасяме долу на Земята, четем го когато минаваме през сферата на Луната, и с това, което сме прочели в тези книги, ние насочваме нашия път може би в течение на 25 до 30 години - докато намерим в земното съществуване онзи, за когото е било написано в книгите на Луната, преди да слезем на Земята, че сме прекарвали заедно с него този или онзи минал земен живот.

Така чудесно са устроени пълните с тайнственост връзки във Вселената. И така ние трябва да гледаме с едно задълбочено чувство, с едно чувство задълбочено чрез Антропософията, нагоре към лунното съществуване и да обгръщаме с поглед не само онова, което една физическа наука описва за Луната, а да обгърнем с поглед онова, което една Духовна Наука може да ни каже за духовно-душевното, за духовното, което съществува на Луната. Нека помислим само веднъж, как навсякъде се намират притчи за онова, което прави разбираема тази небесна сфера! По отношение на земната сравнение, на земната притча, днес съществува едно знание, което не се взема под внимание за живота; *но то съществува като знание все пак.*

И в нашите редове често пъти беше подчертано: *човекът сменя своето физическо вещество на всеки 7 до 8 години.* Вие знаете, че човекът изтласква навън своето физическо вещество в кожата, той си изрязва ноктите, косите. Всичко това ни сочи и е действително така, че човекът постоянно изтласква материята от своя център и постоянно я заменя с нова. Това, което изрязвате днес от Вашите нокти, то беше преди 7 или 8 години едно вещество сред Вашия организъм, Вие го изтласквате на вън, то отпада. Физическото вещество се възобновява. За онези, които са седели тук преди 10 години, положението е такова, че те не трябва да си въобразяват: *същите мускули и същите материални съставни части, които някога са седели върху тези столове тук, днес отново седят на тях.* От всичко това не съществува вече нищо; *обаче духовно-душевното естество съществува, то е отново тук.* Същото е обаче, когато насочим поглед към небесните тела. Физическият наблюдател иска да гледа нещата само според физическото вещество и говори така, като че Луната, която се намира там горе, би била по физическия си състав същата, каквато е била по времето, когато се е отделила от Земята. Това е също така лишено от смисъла, както ако бихте вярвали, че тези мускули, тези

физически съставни части, които са седели тук на тези столове преди 10 години, седят и днес тук. Без съмнение, при небесните тела веществата се сменят за по-продължително време, но все пак те се сменят. Физическата Луна, за която говори физическата Луна, не е нещо, за което може да се говори така, както обикновено се говори. Това, което е останало непроменено, това са духовно-душевните Същества, които на Земята са били някога съжителители на хората. Онова, което представлява съществуването на Луната, върху което те живеят, то се е променило като физическо вещество, било е сменено от друго физическо вещество. Съществата от духовно-душевно естество, които съставляват всъщност действителното съществуване на Луната - както Вашето духовно-душевно съществуване образува връзката на Вашето същество от преди 10 години с днешното - тези духовно-душевени Същества са онези, които регистрират така да се каже нашето минало.

Онова, което може да се опише по този начин, може да бъде още задълбочено, когато се опитаме да го опишем с помощта на науката на посвещението. Досега аз го описах така, че обърнах вниманието Ви върху факта, как онова, което започва да се раздвижва в нас при запознанства от първия род, а това, което лунните Същества са ни оставили да прочетем в техните книги, преди да слезем на Земята. Посветеният възприема онова, което среща по този начин в живота, също и под една друга форма. Той също среща в живота някой човек: *докато за обикновения човек съществува само вътрешното чувство, че той приема другия човек в своята воля, не съди за него според външното впечатление, за посветения настъпва това, че за него става фактически видимо онова, което е било минали земни съществувания на личностите, с които се среща.* Тогава се явява не само този физически човек с неговите духовно-душевени съдържания, а зад него се явява като сянка миналият земен живот, може би няколко минали земни съществувания. Посветеният се запознава с един друг човек така, че пред него застава за духовно-душевното виждане цяла редица от хора. Заедно с едно запознанство той се запознава с цяла редица личности, които застават така обективно пред него, както пред него стои обективно физическият човек, с който се запознава. В цивилизации, в които хората още са предчувствували подобни неща, те са ги рисували. Помислете само, че съществуват стари картини, в които виждате една човешка форма, зад нея една втора по-висока, зад тази втората една трета малко по-висока. Това е нещо, което хората са искали да запазят чрез живописиста като едно впечатление, което посветеният има чрез едно запознанство при което срещнатият човек застава пред него така, че той узнава не само за настоящия човек, но и за миналите земни съществувания на този човек. Така щото онова, което за

обикновеното съзнание е само един вид чувство и усещане, за съзнанието на посветения то се явява в пълна нагледност. И в смисъла на Духовната Наука можем да кажем, че нещата се представят фактически така: *онова, което в един друг човек е кармически свързано с него и за посветения се явява като виждане, то се явява като едно смътно чувство, когато става дума не за съзнанието на един посветен, а за обикновено съзнание.*

Така ние можем да наречем това, което действа и тъче нашата съдба от нашето минало, можем да го наречем намиращо се в нас лунно естество. Ние насочваме поглед назад върху нашия земен живот: *лунното естество действа в нас.* То действа така, че, когато срещаме хора и се запознаваме с тях, ние срещаме всъщност нещо многократно, ако тези хора са кармически свързани с нас. За посветения едно такова запознанство е запознанство с няколко човека в него, най-малко с няколко човека в него. Защото това запознанство с миналите земни съществувания е по-не толкова живо, колкото е живо запознанството с живота на настоящия човек

А сега да разгледаме другия вид запознаване, при което хората съдят един за друг повече според външното впечатление, повече според това, което умът им казва, което сетивата има казват за другите, което всеки веднага разбира, според естетическото впечатление и т.н. Когато в този случай разгледаме нещата духовно-научно, нищо не ни води в миналото, няма никакви същества в сферата на Луната, които да посредничат за пътя до това запознаване в земния живот. В този случай не е било също записано нищо в сферата на Луната в астралното тяло на човека. Но тук действуват именно други сили. Тук действуват силите, които като духовно-душевни сили са свързани със слънчевото съществуване. Духовно-душевните сили на слънчевото съществуване действуват върху този втори вид запознаване и изтъкават съдбата от една друга страна. За едно духовно разглеждане нещата се представят така, като че, бих могъл да кажа, ние сме изживели като една пълна с тайнственост нощ онова, което ни довежда до хора, с които сме извършили нещо в миналия земен живот. Тогава ние заставаме срещу самите тези хора: *сега ние се насочваме повече според това, което те предизвикват в нас като впечатление, сега е така, като че на мястото на тайнствената нощ настъпва ясният ден, настъпва Слънцето.* И от духовната страна е също така: *сега и за онези, които са вече отдавна свързани кармически, сега и за тях се явява не само миналото, а настоящето и бъдещето.* Съдбата се тъче по-нататък. При човека идва нещо духовно-слънчево.

Обаче също и за онези, които не са прекарвали нищо заедно в минали земни съществувания, и за тях се явява това изтъкаване на съдбата в

настоящото и бъдещето и отново: *онзи, който разглежда нещо подобно с разбирането на посветения, се за познава с един човек, с когото не е бил заедно в минали земни съществувания, а с когото се събира за първи път или веднъж за първи път, не така, че да вижда зад него като сенки земните съществувания.* А когато среща човека, той вижда зад него Съществата на висшите йерархии, Съществата от рода на тези, до които човекът още не е стигнал. Сега зад човека се явяват Ангели, Архангели. За разбирането на посветения има голяма разлика, дали някой среща един друг човек, с когото вече е бил заедно в миналия земен живот, или го среща за първи път. Ако е бил заедно с него продължително време в миналия земен живот, тогава зад него се явяват миналите земни съществувания. Ако не е бил заедно с него, тогава зад него се явяват Същества от първата по-висша от човека йерархия, а именно такива Същества, които проникват на Земята до нас със слънчевите лъчи, със светенето на слънчевите лъчи. И също както лунните Същества втъкават в нас, в нашето астрално тяло Кармата, която е минала, тези слънчеви Същества втъкават в нашия Азов организъм - в подсъзнателния организъм на Аза на човека - онова, което става, след като тук на Земята сме се запознали с един друг човек: *това, което е основа за една по-нататъшна карма в бъдещето.* Настоящото постоянно се превръща в бъдеще. Това, което сега е още настояще, е било бъдеще за предишния момент. Така щото всъщност нашето развитие протича от миналото в бъдещето.

Онова, което виждаме да напредва от миналото в бъдещето при човека ние го виждаме навън в Космоса в неговия насрещен образ, като наблюдаваме движещата се в небесното пространство Луна и после след нея или преди нея наблюдаваме Слънцето. Както Слънцето и Луната се отнасят в тяхното движение в света, така се отнасят миналото и бъдещето в течението на човешкия живот с неговата изтъкана с тайнственост съдба. Също както при срещата с един човек си казваме с помощта на науката на посвещението от едно дълбоко, много дълбоко и развълнувано чувство: *това, което виждаш зад него, което лунните същества са записали в неговото астрално тяло, то принадлежи еднакво на тебе както и на него, чрез него ти си се сраснал с него.* Така, Когато с помощта на науката на посвещението срещаме за първи път един човек в света ние си казваме: *зад него стоят Ангели, Архангели.* Всеки от тях сочи така да се каже с пръст към бъдещето. Тук се явяват много възможности, възможности на един бъдещ съдбовен живот.

Видите ли, когато насочваме по този начин погледа в мировите ширини, Луната и Слънцето ни се явяват като две врати в духовния свят. И ние си казваме: *онова, което се намира във физическата околност на Земята, то живее мигновено в моето физическо тяло; онова, което се*

намира в далечните сфери на етера, където са звездите, то живее в моето етерно тяло. Обаче когато насочвам поглед нагоре към Луната, към Слънцето, аз гледам това, което не живее нито в моето физическо тяло, нито в моето етерно тяло, а живее в моето астрално тяло и развива своите сили в моето Азово същество. Тогава лунното съществуване ни извежда вън от нашето физическо и етерно тяло и ни въвежда в духовния свят. И когато насочваме поглед към Слънцето, ние си казваме: *чрез онова, което принадлежи на Слънцето като негово духовно-душевно естество, аз съм отведен през една врата в един свят, който е от същото естество както моята Азова същност; аз съм въведен не в един свят, който е равностоен на моето физическо тяло и на моето астрално тяло, а в един свят, който е равностоен на моето Азово същество, чрез което аз се явявам в света като съзнателно същество с онова, което ни се явява втъкано като една необходимост в нашата съдба, което ние следваме, защото имаме тази или онази физическа заложба, този или онзи темперамент, този или онзи характер.* Всичко това е израз за нашата Карма. Във всичко, което ние следваме като необходимост на нашето тяло, във всичко, което поетът изразява с думи: *"така трябва да бъдеш ти, ти не можеш да избягаш от себе си"* - във всичко това живее човешкото минало на лунното съществуване. И във всичко, което живее в нас като свобода, така че ние можем съзнателно да се наемим в него - искаме го от нашата пълна разсъдливост - в него действа слънчевото съществуване.

Така пред едно духовно разглеждане природното съществуване и моралното съществуване се втъкават в едно. Пред едно такова духовно разглеждане ние имаме от една страна природата с нейната скована необходимост и от друга страна духовно-душевното, което не може да има никаква връзка с това, което живее като един отделен морален ред на света; *не, ние нямаме този антигонизъм, а имаме възможността да намерим в явленията на природата същевременно това, което живее в нас като морално.* Без съмнение ние трябва да излезем от обикновените природни явления и да навлезем в онова, което ни се представя в духовното съществуване на Слънцето, в духовното съществуване на Луната. Видите ли, пред едно такова разглеждане се явява въобще и главно възможността, да се издигнем от природното съществуване на човека до духовно-душевното съществуване. Ние гледаме така навън в природата, че през време на това гледане - макар и да не можем да разберем това с обикновеното съзнание - виждаме онова, което в заобикалящия ни земен свят или също в мировия заобикалящ свят ни донася болестта. То се намира навсякъде в този заобикалящ ни свят. Нашият организъм е за себе си здрав, защото той е роден от един здрав Аз, от едно здраво астра-

лно тяло и всъщност също от едно здраво етерно тяло. Тук на Земята може да ни разболее само нещо, което идва до човека от вън и което човек не може, не е в състояние да преобрази напълно съобразно с неговото вътрешно същество. Можете да наблюдавате това и при най-простите явления. Представете си само, че се намирате някъде в едно толкова и толкова топло пространство, или също в едно студено пространство и приемете в себе си топлина или студ. Топлината или студът не могат да минат през Вас както през едно дърво или през едно парче камък. Вие не стоите в едно топло или студено пространство както едно парче дърво или камък и чрез това не се затопляте или изстудявате както дървото или камъка, а преработвате топлината, която се намира вън от Вас. Външното само Ви подбужда; *топлината, която носите в себе си, вие сам я произвеждате във вашия организъм*. Обаче ако не можете да сторите това, ако стоите в заобикалящия Ви свят като парче дърво или камък и ако заобикалящият Ви свят се отнася с Вас както с едно парче дърво или камък, ако нещо външно прониква във Вас, без да можете да го преобразите: *вие веднага се изстудявате*. Човекът не може да приеме в себе си заобикалящата го среда без да я преобрази, това важи и за хранителните вещества. Когато някой мисли така, това е само една научна фантазия. Човекът преобразява храната също така както всичко, което се намира в заобикалящия го свят. Ако не може да стори това, тогава той се разболява: *тази е физическата причина на болестта*. Обаче болестта е свързана също със съдбата, тя се явява в живота като нещо съдбовно.

Видите ли, когато в този земен живот ние сме такива, каквито стоим сега от някоя година на 19-то или 20-то столетие до 6 февруари 1924 година, когато стоим в този земен живот и разглеждаме само този земен живот, ние можем вече да кажем: *когато в този живот искаме да се разболеем чрез заобикалящия ни свят, този свят трябва да действа силно върху нас*. Върху нас трябва да действа силно поне топлината или студа или някой вреден въздух или нещо подобно. Трябва да бъде нещо силно, което идва от вън, което действа върху нас и причинява нашето заболяване. Накратко казано, когато имаме само впечатлението за душевното, ние не се разболяваме. За да се разболеем, трябва върху нас да действа нещо силно от външната среда.

Но сега предположете следното. В настоящето има толкова много хора които живеят материалистично, които също искат да имат материалистични впечатления от заобикалящия свят. В този живот те ще пренебрегнат да бъдат материалисти - също и по отношение на определени действия на тяхното тяло. Те ядат духовното на растенията, душевното на животните, ядат го заедно с физическото вещество; *защото ако биха били истински материалисти по отношение на яденето, те би трябвало да*

ядат само камъни, само неорганичните вещества, които са мъртви. Обаче в тяхната душевна природа те приемат в себе си само идеи, понятия за неживото вещество. Онова, което се свързва духовно-душевно с душата на човека, се превръща след това в сила на болестта през следващия земен живот. В този следващ земен живот ще действуват впечатленията, те ще се преобразяват, така, че ще могат да се превърнат във физически действувачи сили. Ние донасяме съдбовното естество на болестта от минали земни съществувания в нашия сегашен земен живот, защото ставаме възприемчиви за болестта благодарение на това, че в минали земни съществувания сме имали определени впечатления, които не подхождат на човека. Тези впечатления действуват сега така, както действуват силните физически причинители на болестта в сегашния земен живот. Всичко, което в един земен живот е само идея, усещане, вътрешно душевно битие, при преминаване през времето, което прекарваме между смъртта и едно ново раждане, се превръща във физически действувачи сили в човешкия живот и ние носим в нас много физически действувачи сили, които са били чисто душевни прояви в минали земни съществувания. По този начин ние трябва да намираме също и в болестта нещо свързано със съдбата, не трябва да изпадаме в суеверието, че можем да излекуваме болести те само с духовни средства. За целта са необходими физически, подобни на физическото средства. Обаче когато имаме пълно разбиране за факта, че физически действувачото в настоящия живот е свързано с нещо действувачо в един минал земен живот, ние можем да си кажем: *онова, което бихме пренесли със себе си от болестта в следващия земен живот, ние го излекуваме за един следващ живот, като отклоняваме мислите от онова, което е било несъвършено у човека и ги насочваме върху онова, което е свършено у човека.* Когато например имаме сигурността, че някоя болест е свързана с един материалистичен душевен живот в едно минало земно съществуване, ние можем да бъдем сигурни, че можем да отстраним тази болест само като третираме болестта от духовни възгледи и идеи. Всичко, което действувачо в Антропософията, действувачо именно така, че то не е само просто теория, а има непосредствено връзка с живота, ражда усещания и чувства за живота.

Защото как звездното небе, заобикалящият Земята свят се променя за нашия възглед, когато можем да гледаме в светлината, която Антропософията излъчва от себе си, когато тя се живее по един правилен начин? Колко сродни ни стават Слънцето, Луната, когато ние ги гледаме по този начин като външни космически образи на нашето собствено минало и на нашето собствено бъдеще: *колко дълбоко носим ние тогава в нас съзнанието за нашето родство с Космоса и със света: ние гледаме как*

миналото и бъдещето тъкат в нас нашата съдба; ние гледаме навън, гледаме Слънцето и Луната, гледаме как в Слънцето и Луната срещу нас застава мировата съдба, изявявайки се външно. Ние чувствуваме в нашето минало нещо, което застава до настоящето и бъдещето така, както Слънцето и Луната застават във Вселената. Нашето благоговение, нашата отдайност, нашата самопожертвувателност за Вселената се повишава, когато разбираме да разширим по този начин нашето съществуване до мировото съществуване, за да видим в подробности родството на онова, което живее в нас, с онова, което тече във Вселената.

Видите ли, да се срасне човек по този начин със света, това е също една от задачите, които Антропософията си поставя в нейната дейност. И аз се надявам, че ние, които сме събрани в такъв голям брой в тези клонове на Антропософското Общество, ще се сраснем именно чрез такива разглеждания с тази задача на Антропософията, да задълбочим не само мислите, но и усещанията, и сърцето. И за да стане това все по-добре, все по-интензивно, за това бе устроено Коледното Тържество. Това Коледно Тържество обърна вниманието върху факта, че, ако Антропософското Общество трябва да разгърне неговата дейност, неговото действие по един правилен начин по-нататък, то трябва да изостави пътищата, по които е вървяло през последните 10 години, трябва да изостави това, което е външно съобразно с обществото, и да обхване с неговата дейност вътрешно духовното. То трябва да приеме в цялост един езотеричен характер. Това, което ще съществува в бъдеще в Дорнах като Висша Школа за Духовна Наука, трябва да носи един вид езотеричен характер, и цялата конституция на Обществото трябва да носи един езотеричен характер. Чрез това Обществото ще може да получи своя духовен живот, от който се нуждае. То не трябва да се овъншни, а овъншняването го застрашаваше през последните 10 години.

Какво изживяваме ние през последните 10 години и още по-рано? Вземете само като пример факта, че една много действена враждебност, която се развива именно сега много активно, произхожда от това, че тази враждебност може да се позовава на цикли и записки на сказки, които не са публикувани. Вярно е, че ние бихме искали да имаме такива цикли, такива записани сказки. Колко много трябваше да се съгласим с такива желания, въпреки че знаехме: *тъкмо чрез това ние ще дадем в ръцете на противниците това, от което те имат нужда.* Ние живеем в едно време, в което такива неща са невъзможни. Ето защо при Коледното Тържество трябваше да бъде взета под внимание пълната откритост за Обществото. Това никак не ще противоречи на факта, че от другата страна то ще стане толкова повече езотерично. Обаче в ръководството на Обществото трябва да се влее едно интензивно съзнание, Обществото

трябва да бъде така да се каже ръководено езотерично. Ето защо при това, което би могло също да се нарече устави, ние постъпихме на Коледното Тържество съвършено различно от това, което се прави иначе при създаването на устави. При обикновеното създаване на устави се казва: *ние изповядваме тези или онези принципи*. По-рано ние имаме също и в Теософското Общество такива принципи. Първи принцип: *образуването на едно всеобщо братство на човечеството*; втори принцип: *да покажем единството на религията* и т.н. Аз често обръща вниманието върху това, че именно тук трябва да започне онова, което всъщност единствено може да основе Антропософското Общество като действителност. След това на Коледното Тържество фактически се наложи тази действителност. Там не бе говорено за принципи, а бе обръщано вниманието върху факта: *в Дорнах живее нещо, там има нещо живо*. И който вижда в живото, което живее в Дорнах, нещо оправдано, той се присъединява към Обществото. Не се говори за абстрактни принципи, а за нещо живо, за нещо, което съществува. И в тези така наречени устави не се изисква живот на Обществото под формата на абстракции, които устави всъщност не са никакви устави, а един разказ за онова, което съществува в Дорнах и което искаме да направим от там. Тези принципи са едно разказване, а не устави. Аз обърнах вниманието на това, че Обществото трябва да има един президиум, който *върши, действува*, който в действието, в своята инициатива вижда онова, което го съставлява, което го образува. Така ние се постаряхме да поставим на мястото на абстракциите чисто човешкото, непосредственото човешкото още в "*устава*". Така може единствено да живее едно Общества, което трябва да бъде един организъм за нещо духовно, което се влива в света.

Видите ли, аз бих могъл да кажа: *този президиум, който бе образуван в Дорнах на Коледното Тържество, почива на един вид хипотетично съждение*. Когато Обществото иска да приемем това, което той върши, тогава той ще бъде президиумът; *ако то не иска да го приеме, тогава този президиум не ще бъде въобще нищо*. Но ние ще можем да го приемем също така, бих могъл да кажа, като център на живото действие. С това аз мога само да загатна - защото казах, че бих искал да кажа само малко думи, всичко останало се казва ясно в "Бюлетините" - мога само да загатна, че фактически чрез Коледното Тържество бе направен опит да се внесе един нов дух в Антропософското Общество. Обаче желателно е да се разбере, от какъв род е този нов дух: *че това е един дух на живота в сравнение с духа на абстракциите, че това е един дух, който би искал да говори не на главите, на умовете, а на сърцата*. От тук идва това, че всъщност това Коледно Тържество или не е нищо за антропософското дело, или то е всичко. То ще бъде нищо, ако не намери своето

продължение, ако е било само едно празненство, на което сме се порадвали малко; *след това забравяме всичко и живеем по старите пътища*. Тогава то няма никакво съдържание, нищо не се отразява обратно върху него. То получава своето съдържание само от живота върху различните области на Обществото, то е една действителност едва чрез това, което става чрез него, което непрестанно става чрез него в живота на Антропософското Общество. Коледното Тържество става действително едва чрез това, което става по-нататък от него. Да насочваме поглед към Коледното Тържество ни задължава вече известна отговорност в душата, да направим от него нещо действително, докато иначе то ще се оттегли от земното съществуване, ще върви в същата посока, която днес описах за лунната същност. Естествено то беше в определен смисъл тук в света. Дали ще бъде действено като Коледното Тържество за живота, зависи, дали то ще бъде продължено.

Видите ли, ние изразихме много ясно това. В сърцето на всеки участник бе положен духовният камък на Антропософското Общество. Ние наистина приключихме формално, обаче всъщност Коледното Тържество не трябва да приключва никога, а да продължава да трае в Антропософското Общество. Ето защо бих искал да Ви помоля, да приемете с цялата сериозност това, което се съдържа в Бюлетина, да гледате действително с цялата сериозност на това, което ще дойде при Вас не само в описанието, а като действителност. Нали, не всичко може да бъде направено така набързо, това може да стане само постепенно. Постоянно идват някои и питат: *как трябва да бъде направено това и това?* Естествено не всичко може да стане за един ден. Вие ще видите, че скоро в бюлетина "Какво става в Антропософското Общество" всяка седмица ще бъдат публикувани насочващи линии - ако мога да се изразя абстрактно - във формата на тези. Всяка седмица там ще намерите кратки изречения, кратки статии върху антропософските истини по отношение на човек - човешкия живот, религията, изкуството и т.н. - в този бюлетин носещ името "Какво става в Антропософското Общество". И тогава в различните антропософски клонове членовете ще имат случая да кажат: *от Дорнах ни е изпратена тази или онази мисъл като насочваща линия: нека наред с другото да говорим в нашите клонове преди всичко всяка седмица върху това, което ни се изпраща от Дорнах като мисъл, която е изразена в бюлетина*.

Чрез това ще дойде единство в различните области на антропософския живот в Обществото. И така по този начин ще се родят постепенно много неща, които ще проникват фактически като кръв Антропософското Общество, не само за да се говори за единство, а за да се внесе нещо в него, което може да го проникне с един на духовна кръв. Върху това

искахме да обърнем вниманието на Коледното Тържество. Тогава присъстващите можах да почувствуват това - сега членовете на Обществото ще го видят по-нататък.

Но това е необходимо особено тук в Германия. Действително в Германия членовете стоят в антропософския живот по един съвършено различен начин в сравнение с другаде. Другаде враждебността против Антропософското Общество, въобще против Антропософията не се е развила така както тук. Може да се види, че, когато тази враждебност се явява някъде другаде, тя е внесена от тук, макар и да съществува навсякъде един вид враждебност, особено около самия Дорнах. Но отново един особен род враждебност е тази, която срещаме в Германия, бих могъл да кажа: *една много силна враждебност, която работи систематично, напълно съзнателно, организирано*. Можем да кажем, че бяхме изправени пред едно много трудно решение, да обърнем в Антропософското Общество това, което е най-отдолу, отгоре. Защото така стана в самите факти. Когато бе основано Антропософското Общество в 1912 -1913 година - да, достатъчно е само да помислите: *аз не бях натоварен в Антропософското Общество нито с някаква длъжност, нито пък бях въобще член на това общество*. Аз не бях член на Антропософското Общество от неговото основаване, често пъти съм подчертавал това, само че членовете не се вслушаха правилно в значението на това положение, защото исках Антропософското Общество да ме има само като учител, като такъв, който води до изворите на антропософския живот и т.н. И трябваше първо да направим опит, за да видим, какво може да стане по този начин.

И сега Вие виждате, случи се именно така, че при една възраст, когато обикновено човек се пенсионира вече, аз трябва да започна първо сега, защото фактически гледам на това, което стана на Коледното Тържество в Дорнах, като на едно начало, като на едно истинско начало в живота. И бих искал да се почувствува те, че ние стоим пред едно начало. И когато чувствуваме правилно, че стоим пред едно начало, тогава от това начало може да стане нещо, тъй като това начало носи нещо в себе си. Както казах, Само от една необходимост аз станах член на Антропософското Общество, станах даже председател на Антропософското Общество и бих искал на драго сърце, да бъде разбрана цялата сериозност на това, което е свързано с Коледното Тържество.

Ако това бъде разбрано, тогава може би чрез този опит ще стане възможно, в съвместната работа от всички места с онова, което трябва да изхожда от Дорнах, през Антропософското Общество да протече истински антропософски живот. С това разбиране, с това убеждение - а за това убеждение ще се касае предимно в Антропософското Общество - с това убеждение бих искал да отговоря най-сърдечно на приветствието, което

ми бе отправено чрез д-р Колиско след Коледното Тържество, след като за първи път съм отново между Вас, бих искал да отговоря с един също така сърдечен поздрав, така щото поздрав да кажа, сърце на сърце да каже: *ние искаме да действуваме съвместно с духа, който бе замислен с Коледното Тържество, така, че действуващият импулс на това Коледно Тържество да не престане никога между антропософите, които се стремят да познаят правилно условията на антропософския живот; искаме, щото чрез този антропософски стремеж тържеството в Дорнах да получи все повече и повече своето истинско съдържание; искаме, щото чрез онова, което антропософите ще направят от него навсякъде в света, това тържество в Дорнах да не престане никога да живее; искаме, щото духът, който бе призван там, да просъществува винаги там чрез добрата воля, чрез проникващото разбиране на членовете, чрез тяхната отдайност за Антропософията и за антропософския живот.*

Така искаме ние да действуваме съвместно, искаме обаче също да считаме Тържеството от Дорнах действително като нещо оправдано, като нещо сериозно, да не гледаме на него като на нещо, което може да ни бъде безразлично, а да гледаме на него като на нещо, което фактически прониква дълбоко, дълбоко в сърцето, в душата, в съвестта. Тогава в Коледното Тържество ние ще сме имали по един правилен начин не само една празнична седмица, а нещо действуващо в света, нещо определящо съдбата на човек. И всичко действуващо в света, определящо съдбата на човека може да бъде истински импулс за антропософската работа, за антропософското действие, за антропософския живот.

К Р А Й том VI